Бүхы оронуудай пролетаринар, нэгэдэгты!

БУРЯАД ҮНЭН

КПСС-эй Буряадай обкомой, Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй, Министрнүүдэй Соведэй орган

Газетэмнай 1921 оной декабриин 21-һээ гарана | № 228 (14033) | 1975 оной сентябриин 28, воскресени | Сэн 2 мүнгэн.

...ртаа тарилгын ...хура бороо яһала ...а зунай тэн боло- ...хэдэнь эртүүр та- ...ооһото ургамал- ...раса нилээд удаа- ...шье һаань Зэдын ... бүхэдөө 76.880 ...гдаһан ороохо- ...нуудаа һайнаар ...на, буртаг үб- ...рхой шумуулнуу- ...болзортонь усад- ...шаар хэзээ хэзэй- ...баян ургаса ур- ...адаба.

...амбаарта бүхы ...мянган центнер та- ...хаар дээшэлүүлэг- ...та абаһан аймагай ...сагай уларилай хэ- ...жагүй байбашье, ...гаа хүдэлмэриие ...уулжа, бэлэдхэлэй ...175 мянган центнер ...эльгээгээ. Тиихэдэ ...оо аяар 80 мянган ...шаахa зорилготой ...дэнто Борьёогой ...ргаса хуряалгаяа ...һайн шанартай- ...жа байна. Мүнөө ...ооһото ургамал- ...а хахадыень ша- ...гаад, 45 мянган ...тарья элеваторта ... байна. Ушар ...урсагдагша совхоз ...уряаха хүдэлмэ-

ной халажа гутаха ушар үгы дэнэгүй.

Гадна бусад ажахынуудта, илангаяа «Коммунизм», «Мир», Ленинэй нэрэмжэтэ колхозуудта, «Заречный», «Октябрьский» совхозуудта ургаса хуряалгын хүдэлмэри эдэ үдэрнүүдтэ дүүрэхэ шатадаа ороод байнхай. Эндэ унагаагдаһан баалнуудынь суглуулагдажа дүүрэхэ дүтэлөөд, зарим комбайнуудынь таряагаа сэхэ хадажа захалаа. Гадна таряа хуряахын хажуугаар һолоомоёо суглуулжа, намарай паар хахалха хүдэлмэри түлэг ябуулагдана. Мүнөө аймаг дотор 6.000 шахуу гектарта намарай пар хахалагдаад байнхай. Намарай паар хахалха талаар илангаяа Ленинэй нэрэмжэтэ колхоз онсо шалгарна. Тус ажахы сентябриин 24-нэй байдалаар 1.100 гектарта намарай паар хахалаа. Мүн Борьёогой совхоз, «Мир», XX партсъездын нэрэмжэтэ колхозууд тус бүрэз 750—850 гектарта намарай паар хахалаад, энэ шухала хүдэлмэреэ жэншэдгүй үргэлжэлүүлһээр. Энэ хүдэлмэридэ илангаяа «К-700» түхэлэй хүсэтэ тракторнууд олоор хабаадуулагдажа, түхэреэн сүүдхын туршада хүдэлгэгдэнэ.

рилэгшэ Владимир Глазунов хэлээ һэн.

Аймагай олохон ажахынуудаар ябажа харахада, таряанай тоог дээрэхи ажалынь гурбан халаанда эмхидхэгдэнхэй. Түрүүшын хоёр халаанда студентнүүд болон тоогой хүдэлмэришэд ажаллана. Харин һүүлшынхидэнь ажахын түб һууриндахи эм-

XXV КПСС-эй СЪЕЗДЫЕ УГТУУЛАН

...ЭДЭ: 370000 ЦЕНТНЕР ТАРЯАН

...ын аймаг гүрэнэй амбаарта 175 мянган ...таряа тушааба. △ Үдэртөө дунда зэргээр ...ан центнер ороонон элеваторта эльгээг- ...Таряа хуряалгада эрхимлэһэн түрүү ком- ...автомашинын жолоошод улам олошорно. ...ай таряашад гүрэндэ 37 мянган тонно та- ...ахаар абаһан уялгаяа сүм дүүргэхын тү- ...айн мүрысэнэ.

...а мэтэ урагшатай- ...улагдана. Тусхай- ...л, эндэ бүхы 47 ...нь бүлэг бүлэгөө- ...эгдэжэ, поли дээ- ...оһо зөөдэг 40 ав- ...нь һаадгүй ашаг- ...Иигээд ерэхэлээрээ ...машэнги тарянинь ...ряагдажа, гээлтэдэ

...совхоздо ургаса ху- ...ниһээ хойшо ажал- ...амжалта туйладаг ...комбайнернууд үдэр ...шорно. Жэшээлбэл, ...механизаторнууд ...жапов 6.172 цент- ...сохёод 10 мянган ...ооһо абахаар ха- ...орилгоёо сүм бэе- ...үсэлтэйгөөр ажал- ...дэ Ноёбо Цырен- ...тай суг ажалладаг ...сов, Георгий Лео- ...ий Протасов, Ни- ...ский гэгшэд мүнөө ...5.170—5.686 цент- ...сохёод, мүрысөөн- ...алгаржа ябана. Эдэ ...нүүд бусад меха- ...удтал адли хажуу- ...хүбүүдые дахуу- ...ан ажаллана. Тэрэ- ...ряанай тоог дээрэ- ...нь түхэреэн сүүд- ...шада таһалгаряагүй ...үүлэгдэжэ, ороонo-

Хуряалгынгаа хүдэлмэриие улам хурдадхажа, автомашина, комбайнуудаа һаадгүй, бүтээсэ ехэтэйгээр хүдэлгэхэ зорилготойгоор полевой стан дээрэнь механизаторнуудай эдеэлхэ столово, хамтын байра һайнаар түхеэрэгдээ. Мүн үдэрынь комбайнернууд поли дээрээ халуун эдеэгээр хооллуулагдана.

Энэ аймагта ургаса хуряалгадань хамһалсахаар Оренбургын, Орловско областьнуудһаа нилээд олон, мүн механизаторнууд автомашина, комбайнтаяа ерэнхэй ажаллана. Тиихэдэ Улаан-Үдын 2-дохи ашаанай транспортна предприятиин, БАМ-ай томо автомашинанууд баһал таряа зөөлгэндэ хабаадуулагданхай.

— Манай предприятиһаа ерэһэн «ЗИЛ-130» түхэлэй автомашинанууд булта тэргэ шагтагаланхай, нэгэ дороо 10—12 тонно таряа ашана. Хэрбээ поли дээрэһээ таряа шэрэбэл, тэргээ поли дээрэнь орхёод, хоёрдохи эрьесэдээ абаашана. Иигэжэ нэгэ автомашина хоёрой түлөө хүдэлгэгдэнэ гээшэ, — гээд нишэ эльгээгдэһэн автомашинын жолоошодой хүтэлбэ-

хи зургаануудай хүдэлмэрилэгшэд, һургуулиин багшанар хабаадуулагдана. Эдэнэр тусхай графигай ёһоор ээлжээлэн ажалладаг байна.

Гэбэшье эндэ бүхы ажалынь эмхитэйгээр ябуулагдана гэхын аргагүй. Зарим ажахынуудта усадхамаар дутагдалнууд яһала ушарна. Жэшээлбэл, «Коммунизм» колхоздо эльгээгдэһэн хүдөө ажахын институдай зарим студентнүүд тоог дээрэ ажаллахын орондо хонишодой бригадануудта тараагдашоо. Тиигэжэ мүнөө тоог дээрэ хүдэлхэ хүдэлмэришэдынь заримдаа дуталдажа, бэрхэтэй байдал ушаруулна, Гадна зарим ажахынуудта һүниндөө поли дээрэ орхигдоһон комбайнуудынь харуулшангүйгөөр орхигдожо, детальнуудынь хулгайда ороно. Жэшээлбэл, һаяхан «Октябрьский» совхозой I отделениин түмэр замай Зэдын

станциин саада тээхи поли дээрэ һүниндөө орхигдоһон гурбан комбайнайнь аккумулятор, реле болон бусад детальнуудынь хулгайда орожо, аяар хоёр үдэрэй туршада хүдэлгэгдөөгүй. Энэ хадаа комбайнерайнь даалгагдаһан техникэеэ хайша хэрэгээр орхижорхиһоной мүн, тусхай харуулшаниие табяагүй байһанһаань болоо. Хоёрдохёор, эгээл мүнөө үедэ ажахын бригадир, тоо бүридхэгшэ, мэргэжэлтэ, хүтэлбэрилэгшэ бүхэн таряа хадажа байһан агрегадуудаа таһалгаряагүй шалгажа, машина, техникэеэ зүбөөр хубаарилха зэргэтэй. Мүн комбайнуудай детальнуудай «шулагдаһан» тэрэ үдэр эндэхи поли дээрэһээ таряа зөөдэг 5—6 автомашина оройдоол 4 комбайн һахяад, ашаа шэрэхэ, даабарияа дүүргэнишьегүй үлэшоо. Энэ юу элиншэлнэб гэхэдэ, тус

ажахыда илангаяа автомашинанууд бүтээсэ ехэтэйгээр хүдэлгэгдэнэгүй. Аймагай олохон ажахынууд мүнөө ороохо хатааха түхеэрэлгэтэй аад, тэрэнээ хүсэд хэрэглэнэгүй, орхижорхинхой. Энэнь ехэл халагламаар. Ушарынь хадаа энээнһээ боложо Доржи Банзаровай, Ленинэй нэрэмжэтэ колхозуудта таряанай халаха ушар яһала үзэгдэнэ.

Саашадаа энэ дутагдалаа дары усадхажа, наратай сэлмэг үдэрнүүдтэ таряа хуряалгаяа һаадгүй ябуулжа, машина техникэеэ, комбайнуудаа бүтээсэ ехэтэйгээр хүдэлгэхые оролдохо зэргэтэй. Юуб гэхэдэ мүнөө таряа хуряахын хажуугаар үбэлжэлгэдэ бэлдэхэ, хонидоо искусственна аргаар үрэжүүлхэ халуун хаһа баһал эхилэнхэй гээшэ. Тиимэһээ ажахынуудай хүтэлбэрилэгшэд, мэргэжэлтэд эдэ ажалайнгаа али нэгэндэнь дашуураад байнгүй, бүхы хүдэлмэреэ зэргэ ябуулха болоно.

Вл. ЖИГЖИТОВ,
манай тусхай корр.

Мүнөөдэр—машина бүтээгшэдэй үдэр

Буряадай республикын ниислэл хотын машина бүтээгшэд соо табан жэлэйнгээ түсэбые болзорһоонь урид дүүргэгшэд олон юм. Манай фотокорреспондент Сергей Балдуев Ленинэй орденто Локомотив-вагон заһабарилгын заводой дизельнэ цехтэ ошожо, тэндэ ажалладаг слесарьнүүд Иван Зуб, Николай Денега, Юрий Родьев, Василий Королев гэгшэдэй фото-зураг буулгаа.

Эдэ нүхэд хубиингаа табан жэлые түгэсхөөд, арбадахи табан жэлэй түсэбөөр хүдэлхэ зуураа, КПСС-эй XXV съездын хүндэлэлдэ ажалай вахтада жагсанхай. Энэ цехэй ажал хүдэлмэри тухай репортаж манай газетын энэ номерой гурбадахи хуудаһанда уншагты.

Машина бүтээгшэдые һайндэрөөрнь халуунаар амаршалнабди!

ТҮСЭБӨӨ ҮЛҮҮЛЭН ДҮҮРГЭБЭ

Һүүлэй мэдээгээр «Восточные Саяны» колхоз бэлэдхэлэй пунктда 8 мянга үлүүтэй центнер ороохо тушаажа, гүрэндэ таряа худалдаха жэлэйнгээ түсэбые даб дээрэ 750 центнерээр үлүүлээд байна.

Эдэ үдэрнүүдтэ колхозой тоогһоо шэнэ ургасын таряа тээһэн автомашинанууд Култугай бэлэдхэлэй пункт тээшэ залгаагүй гүйлдэнэ. Түсэбһөө гадуур үшөө 3 мянган центнер таряа худалдахын түлөө колхозойхид мүрысэнэ. Эндэ гүрэндэ таряа зөөдэг автомашинануудай жолоошод Басан Халбазков, Амур Хамнуев, Семен Бобков гэгшэд үдэр бүри тус тустаа 700—800 центнер ороохо бэлэдхэлэй пунктда абаашана.

Мүнөө колхоз дотор бүхы ургасын 60 процент хуряагданхай. Һүүлэй үедэ хура бороогүй байжа, хуряалгын хүдэлмэри үдэрһөө үдэртэ эршэдэнэ.

Б. ЯБЖАНОВ,
манай корр.
Түнхэнэй аймаг.

Комсомольск-на-Амуре город шадар Амар мүрэн дээгүүр гараһан түмэр замай хүүргэ барилгада хабаадаһан барилгашадта, хабсаргагшадта, проект табигшадта, ашаглагшадта, партийна, профсоюзай ба комсомолой организацинуудта, бүхы хабаадагшадта

Хүндэтэ нүхэд!

Манай орон доторхи транспортна шухаг барилгануудай нэгэн, Байгал-Амарай түмэр замай магистралиин шухала хубинь болохо шата—Амар мүрэн дээгүүр татагдаһан хүүргын барилгые болзорһоонь урид дүүргэһэнтэйтнай дашарамдуулан, таанадые халуунаар амаршалнаб.

Танай баатарлиг ажалай зохёохы шэнжэлгын, барилгын техническэ түрүү шэнжэтэй шэнэ онол аргануудые нэбтэрүүлһэнэй ашаар энэ амжалта туйлагдаа. Энэ илалта хадаа үргэнөөр дэлгэрһэн социалис мүрысөөнэй, партийна, профсоюзай болон комсомолой организацинуудай эмхидхэлэй ба политическэ хүдэлмэри ехээр ябуулһанай эсэстэ туйлагдаа.

Шэнэ хүүргэ дээгүүр ябажа эхилһэн ушар арадай ажахын шухала удха шанартай, Номгон океанай эрье тээшэ гараһан үшөө нэгэ зам нээгээд. Комсомольск-на-Амуре — Ванино порт гэжэ участок дээрэхи мүнөөнэй түмэр харгыгаар ашаа шэрэлгын арга шадалые нилээд дээшэлүүлхэ, Алас-Дурна зүгэй үйлэдбэрилгын хүсэнүүдые хурдан түргэнөөр хүгжөөхэ хэрэгтэ зорюулагдаһан партиин хараа шугамай амжалтатайгаар бэелүүлэгдэжэ байһанай үнэншэмэ гэршэ мүн болоно.

Юһэдэхи табан жэлэй түгэсхэхы жэлэйнь түсэбтэ даалгабаринуудые, социалис уялгануудые дүүргэхын тулада нэтэрүү эршэтэйгээр саашадаашье ажаллаха байхат, КПСС-эй XXV съездые ажалай шэнэ амжалтануудаар угтаха байхат гэжэ КПСС-эй Центральна Комитет бата найдамтайгаар этигэжэ байһанаа элирхэйлэн мэдүүлнэ.

Л. БРЕЖНЕВ,
Советскэ Союзай Коммунис партиин Центральна Комитедэй Генеральна секретарь.

А. А. ГРОМЫКО КАНАДА ЕРЭБЭ

ОТТАВА. (ТАСС). Канадын правительствын уряалаар КПСС-эй ЦК-гай Политбюрогой гэшүүн, СССР-эй гадаадын хэрэгүүдэй министр А. А. Громыко албанай хэрэгээр сентябриин 25-да Канада ерэбэ. Оттавын аэропортдо тэрэниие Канадын гадаадын хэрэгүүдэй министр А. Макекен болон бусад тусхай хүнүүд угтаһан байна.

Канадын правительствын уряалаар бидэ иишэ ерэһэн байнабди гээд аэропорт дээрэ А. А. Громыко мэдүүлээ. Бидэнэр Канадын хүтэлбэрилэгшэдтэй уулзахабди, үргэн олон асуудалнуудаар тэдээнтэй хөөрэлдөө хэхэбди. Хоёр талын харилсаануудай, мүн уласхоорондын тон шухала зарим асуудалнуудаар һанамжануудаа халан абалсаха байнабди.

Советскэ Союзай болон Канадын харилсаанууд хангалтатай гэжэ элирхэйлэн мэдүүлээд, СССР-эй гадаадын хэрэгүүдэй министр Канадатай тогтооһон хани ёһоной харилсаануудаа саашаданьшье хүгжөөхэ эрмэлзэлтэй байһанаа онсолон тэмдэглээ. Түгшүүрилтэ байдалые улам һуларуулга мүнөөнэй оршон байдалда гол шэглэл мүн болоно гээд тэрэ үгэеэ үргэлжэлүүлээ. Иимэ оршон байдалда буу зэбсэг яаралтайгаар бүтээлгые хизаарлаха, буу зэбсэг хуряаха гээшэ гүрэнүүдэй абадаг хамтын хүсэлэл оролдолгын шухала шэглэлнүүдэй нэгэниинь байжа болохо, байхашье ёһотой.

А. А. Громыко Канадын гадаадын хэрэгүүдэй министр А. Макекентэй хөөрэлдэһэн байна.

Тэрэл үдэртөө Канадын гадаадын хэрэгүүдэй министр совет айлшанай хүндэлэлдэ сайлалга эмхидхээ.

«СОЮЗ—АПОЛЛОНОЙ» ЭКИПАЖ КИЕВТЭ

КИЕВ, сентябриин 26. **(ТАСС-ай тусхай корреспондентнүүд А. Григорьев, Н. Железнов).** Манай орон дотор Американ астронавтнуудай айлшалалгын түрүүшын долоон хоног дүүрэжэ байна. Тэдэнэр совет ханинартаяа — «Союз»—«Аполлон» гэжэ уласхоорондын экипажай гэшүүдтэй хамта Советскэ Союз соогуур өөрэ онсо хүндэлэлэй дүхэриг хэжэ ябана бшуу.

Киевтэй хоёрдохи үдэрөө танилсахадаа, американ астронавтнууд болон совет космонавтнууд тон түрүүн хэгэ мүнхын алдар солын парк ошожо хараһан байна. Эндэ Днепрэй гоё һайхан эгсэ эрье дээрэ гранидаар бүтээгдэһэн хорин зургаан метр үндэртэй монумент холоһоо тобойн харагдана. Энэ монументын дэргэдэ танигдаагүй солдадай хүүр хадагалагданхай юм. Эхэ оронойнгоо эрхэ сүлөөгэй ба бэеэ даанхай байдалай түлөө, хүн түрэлтэнэй зол жаргалта ерээдүйн түлөө фашизмтай хэһэн байлдаанда унаһан баатарнуудые гүнзэгы ехээр хүндэлжэ байһанай тэмдэг болгон, замбуулинай баатарнууд минута соо абяа шэмээгүйгөөр зогсобо.

«Танигдаагүй солдадта «Союз»» ба «Аполлон» гэжэ замбуулинай онгосонуудай экипажнуудһаа» — иимэ бэшэг венок дээрэ харагдана. Энэ веногые Танигдаагүй солдадай хүүр дээрэ замбуулиниие эрэлхэг зоригтойгоор шэнжэлэгшэд табиһан байна. Тэдээнтэй хамта совет космонавтнуудай бэлэдхэлые хүтэлбэрилэгшэ СССР-эй лётчик-космонавт В. А. Шаталов, «Союз»—«Аполлон» гэжэ программын түлөө аэронавтикын ба замбуулинай дайдые шэнжэлгын талаар США-гай национальна управленидэ харюусагша Ч. Ли, олониитэдэ мэдээсэдэг НАСА-гай албанай хүтэлбэрилэгшэ Д. Доннелли гэгшэд байлсаа.

Һүүлээрнь айлшад город соогуур аяншалга хэһэн байна. Тэдэнэр Украинын ниислэл хотын шэнэ барилгануудые хараһан, Киевско-Печерско түүхын-соёлой гүрэнэй музей заповеднигтэ ороһон байха юм. Тэндэ орожо харахадаа, музейн түүхэтэ үнэтэ зүйлнүүдтэй, арадай ба уран шэмэглэлэй искусствын экспозицинуудтай танилсаһан. «Софийский музей» гэжэ түүхын-литературна-гүрэнэй заповеднигэй филиалда орожо хараһан байна.

УССР-эй Наукануудай академиин Е. О. Патонай нэрэмжэтэ электро-гагнууриин институдта уулзалга болоо. Энэ уулзалга эрдэмтэдэй нэгэ ёһоной ехэ хурдалдаан шэнги байба. Айлшадай энэ уулзалга хахад үдэрэй хойто тээ болоо һэн.

МАШИНА БҮТЭЭГШЭДЭЙ҅ ҺАЙНДЭР

Машина бүтээгшэдэй үдэртэ зорюулагдаһан баярай суглаан Москвада сентябриин 26-да болобо.

Заседаниин президиумдэ КПСС-эй ЦК-гай машина бүтээлгын таһагые даагша В. С. Фролов, министерствэнүүд ба албан зургаануудай хүтэлбэрилэгшэд, ороной машина бүтээдэг предприятинуудай түрүү ажалшад һуунад.

Сугларагшадай үмэнэ СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшын орлогшо В. Н. Новиков үгэ хэлээ. Табан жэлэй эхинһээ хойшо машина бүтээлгын продукциин ниитэ хэмжээн 1,5 дахинһаа үлүүгээр ехэ болоо гэжэ тэрэ онсолон тэмдэглээ. Социалис мүрысөө үргэнөөр дэлгэрүүлэн, машина бүтээгшэд энэ жэлдэ нилээд олон машина, түхеэрэлгэнүүдые түсэбһөө гадуур бүтээгээ, худалдаа.

Баярай заседанида хабаадагшад КПСС-эй Центральна Комитедтэ, СССР-эй Верховно Соведэй Президиумдэ, СССР-эй Министрнүүдэй Соведтэ эльгээхэ амаршалгын бэшэг абаһан байна.

(ТАСС-ай корр.).

ФОТО РЕПОРТАЖ

ЗАЛУУ КОММУНИСТ—ТҮРҮҮ КОМБАЙНЕР

...таряа тээһэн ашаа- ...воротатай ...багахан гэ- ...дой хажуудахи ...үр дээрэ удаа ...ерээд лэ зогсоно. ...ланиин полинуудта ...байһан комбайнуу-

дай сохиһон шэнисэ зөөжэ байна. Машинын жолоошон бүхэн ехэл яранги янзатай. Воротагай нэгэ столб дээрэ хадагдаһан улаан туг һэбшээндэ үлеэгдэн намилзажа байха юм. «Энэ туг комбайнер В. А. Идрисовай хүндэлэлдэ үргэгдэбэ» гээд доронь хадагдаһан хабтагай дээрэ аржытар бэшэгдэнхэй.

— Валерий Идрисов манай комбайнернуудай эгээл залуунь юм. Тиимэшье һаа мүнөө жэлэй таряа хуряалгын эхилхэһээ хойшо бултыень ахижа ябана. Даб гэһээр тэрэниие хүсэхэ хүн үгыл хаш даа, — гэжэ совхозой парткомой секретарь Петр Иванович Фролов манда ойлгуулха зуураа, асарһан ашаагаа шэгнүүлхэеэ хүлеэжэ байһан шоферһоо Идрисовай али багта таряа хадажа байһыень мэдэжэ абана. Тэрэнь «намайе дахаад ябаарайгты», би комбайнернуудай хүдэлжэ байһан полидо сэхэ ошохоб» гэбэ ха...

Еланиь. Хэдэн олон хэһэг полинуудһаа нэгэдэһэн Ехэ-Колесовой отделениин үргэн ехэ тарялан. Эндэ хүдэлжэ байһан долоон комбайнернууд шэнисээ хадажа дүүргээд, обёос тариһан полиие һая тойрожо эхилбэ.

Парткомой секретарь П. И. Фролов арайхан гэжэ комбайнер болон туһалагшадыень нэгэ газарта суглуулба. Зүб ааб даа. Энэ халуун хаһада нэгэ минуташье комбайнаа зогсоохо хэн дуратай байба гээшэб.

Түр зуурын зогсолгын забһарта Петр Иванович механизаторнуудай ажал хэрэгээр һонирхоод, совхоз, аймаг соо таряа хуряалгын хүдэлмэриин хэр ябажа байһан тухай богонихоноор хөөрэбэ. Ажахын комбайнернуудай социалис мүрысөөнэй һүүлшын дүн соносхоод:

— Энэ дүнгэй ёһоор болоходо хуряалгын эхинһээ 4300 центнер ороохо сохижо үрдиһэн манай отделениин комбайнер Валерий Идрисов мүрысөөндэ илаһанда тоологдоод, совхозой дирекциин, парткомой, профсоюзай рабочкомой ба ВЛКСМ-эй комитедэй дамжуулгын улаан вымпел тэрээндэ олгогдобо. Идрисовэй хүндэлэлдэ Улаан туг дахинаа үргэгдэхэ болобо, — гэжэ хэлээд, дамжуулгын улаан вымпел тэрэнэй гартань барюулхадань, нүхэдынь альга ташалгаар түрүү комбайнерые хүндэлбэ.

Нүхэрэйнгөө гарые шангаар адхан амаршаламсаараа, механизаторнууд дары комбайн тээшээ шамдуухан гэшхэлшэнэ. Бултадаа залуушуул. Ажалша бэрхэ халаан хүдэржэн, хүмүүжэн ургажа байгаа юм байна. Харахада урматай. Ойр зуура талада замхаһан абяан дахинаа зэдэлжэ, хажуудаа байһан хүнүүдтэй үгэ андалдахынше аргагүй. Талын долоон онгосонууд мэлмэрэн байһан таряан соогуур баһал тамаран һубарилдаба. Бункернууд соо ороохон адхаржа эхилбэ. Түрүүн ерэһэн шофер машинаяа залан, түрүүшынь комбайнай хажуугаарнь урагшаа дабшалсана.

Бункертаа дүрбэн одотой болоһон залуу коммунист, аймагай түрүү механизаторнуудай зэргэдэ жагсалсаһан алдартай Валерий Идрисов энэ бүлэг комбайнуудые хойноо дахуулаад шуумайшаба.

Г. ЦЫРЕТОРОВ,
манай корр.

ЗУРАГУУД ДЭЭРЭ: 1 Түрүү комбайнер В. И. Идрисовэй хүндэлэлдэ үргэгдэһэн улаан туг намилзаһаар. 2. Совхозой парткомой секретарь П. И. Фролов, В. И. Идрисовтэ дамжуулгын улаан вымпел барюулжа байна.

С. БАЛДУЕВАЙ фото.
Кабанскын совхоз.

...й Верховно Соведэй Президиумэй Указ

СССР-эй НАУКАНУУДАЙ АКАДЕМИИН АКАДЕМИГҮҮДЫЕ, ГЭШҮҮН ...РРЕСПОНДЕНТНҮҮДЫЕ, НАУЧНА ЭМХИ ...НУУДАЙ ХҮДЭЛМЭРИЛЭГШЭДЫЕ СССР-эй ОРДЕНУУД БА МЕДАЛЬНУУДААР ШАГНАХА ТУХАЙ

...наука хүгжөөхэ хэрэгтэ габьяатай байһанайнь ...ССР-эй Наукануудай академиин 250 жэлэй ойтой ...дуулан шагнаха:

БУРЯАДАЙ АССР

«Ажалай Улаан тугай» орденоор

...шов Чимит Цыреновичые — СССР-эй Науканууда... ...емиин Сибириин таһагай Буряадай филиалай ...еннэ наукануудай институдай таһагые даагша:

«Арадуудай хани барисаан» орденоор

...дамбаев Цыбикжап Бобоевичые — СССР-эй На... ...дай академиин Сибириин таһагай Буряадай филиа... ...тын эрдэмэй институдай секторые даагша.

«Хүндэлэлэй тэмдэг» орденоор

...неев Александр Андреевичые — СССР-эй Наука... ...академиин Сибириин таһагай Буряадай филиалай ...еннэ науканудай институдай лабораториие даагша.
...сов Лазарь Ефимовичые — СССР-эй Наукануудай ...иин Сибириин таһагай Буряадай филиалай Ниитын ...институдай секторые даагша.

«Ажалай габьяагай түлөө» медаляар

...ин-Самарский Владимир Александровичые — ...эй Наукануудай академиин Сибириин таһагай Бу... ...филиалай Геологическа институдай лабораториие ...

...анов Даша Дашипыловичые — СССР-эй Наука... ...академиин Сибириин таһагай Буряадай филиалай ...н эрдэмэй институдай директор.

«Ажалдаа шалгарһанай түлөө» медаляар

...гадаев Александр Васильевичые—СССР-эй Нау... ...ай академиин Сибириин таһагай Буряадай филиа... ...ественнэ наукануудай институдай директорэй ор...

...рушев Николай Семёновичые — СССР-эй Наука... ...академиин Сибириин таһагай Буряадай филиалай ...еннэ науканудай институдай лабораториие дааг...

...нова Лидия Бажеевнае — СССР-эй Наукануудай ...иин Сибириин таһагай Буряадай филиалай научна ...екые даагша.

СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Түрүүлэгшэ Н. ПОДГОРНЫЙ.

СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Секретарь М. ГЕОРГАДЗЕ.

...сква, Кремль.
...75 оной сентябриин 17.

КПСС-эй XXV съездын угтамжада

ГАБШАГАЙ АЖАЛАЙ ВАХТАДА

«Партиин XXV съездые ажалай шэнэ амжалтаар угтая!» гэһэн уряа лозунгнууд прибор бүтээлгын заводой цех бүхэндэ бии. Томо үзэгүүдээр аржытар бэшээтэй, хүнэй анхарал хандуулмаар эли газарта үлгөөтэй эдэ уряа лозунгнууд хүдэлмэришэдэй абаһан шэнэ социалис уялга, мүрысөөнэй түрүү зэргэдэ жагсан ябаха гэһэн хүсэл эрмэлзэл тухайнь ходо һануулһан мэтэ харагдана. Цехүүдэй социалис уялганууд тусхай самбарта гоё һайханаар бэшээтэй. Мүн хүдэлмэришэдэй уялгануудаа хэр дүүргэжэ байһаниинь самбарта үдэр бүхэндэ согсолон харуулагдана.

КПСС-эй ээлжээтэ съездын хүндэлэлэй социалис мүрысөө республика дотороо дэлгэрүүлхэ үүсхэл гаргаһан энэ коллектив шэнэ уялгануудаа дүүргэхын тула габшагай ажалай 25 вахтада жагсаха гэжэ шиидэһэн. Партиин съезд бүхэнэй хүндэлэлдэ арбан хоногой вахта зорюулагдана. Мүнөө партиин арбан нэгэн съездын вахта үнгэргэгдөөд байна.

Партиин ямар съездын хүндэлэлдэ вахтын эхилһэниинь ээлжээтэ арбан хоногой түрүүшын үдэртэ соносхогдодог. Энэ съездын хэзээ үнгэргэгдэһэн, ямар асуудал зүбшэн хэлсэһэн тухайнь, мүн ороной түүхэдэ политическэ ямар удха шанартай байһан тухайнь мэдээсэл, хөөрөөн үнгэргэгдэнэ. Арбан хоногой үнгэрхэдэ, вахтын үрэ дүнгүүд согсологдожо, ямар цехэй, бригадын, мастерска участогай эрхимлэһэниинь заводой радиогоор мэдээсэгдэдэг, тусхай самбарта бэшэгдэдэг юм.

1976 оной январиин һүүлшын арбан хоногой вахта КПСС-эй XXIV съездэ зорюулагдаха. Энэ съездын шиидхэбэринүүдые коллективэй хэр зэргэ дүүргэһэниинь, табан жэлэй туршада заводто ямар хубилалтын болоһониинь энэ үедэ согсолон харагдаха юм. Эндэ согсолхо, сэгнэлээ ханан тэмдэглэхэ олон юумэн бии. XXIV съездын шиидхэбэри бодотоор бэелүүлхэ гэжэ коллектив эршэмтэйгээр оролдоо. Тиигэжэ юһэдэхи табан жэлэй түсэбые болзорһоонь урид дүүргэһэн, үйлэдбэреэ горитойгоор хүгжөөһэн байна.

Коллектив февралиин түрүүшын арбан хоногто партиин болохоёо байгаа XXV съездын хүндэлэлэй ажалай вахтада жагсаха юм. Һүүлшын вахтын дүүрэхэдэ, съезднүүдэй хүндэлэлэй габшагай ажалай 25 вахтын үедэ ямар амжалтын түйлагдаһаниинь тодорхойлогдохо байна. Вахтануудай социалис мүрысөөнэй гүрим заводто баталан абтанхай.

Оло дахин түрүү һуури эзэлһэн цехэй, бригадын, участогуудай коллективүүд заводой дирекциин, партийна, профсоюзай, комсомолой организацинуудай хүндэлэлэй грамотаар, мүнгэн шангаар шагнагдаха юм. Эдэ коллективүүдтэ КПСС-эй XXV съездын нэрэмжэтэ цех, бригада, участок гэһэн нэрэ зэргэ олгогдохо байна.

— Заводой ехэшье, багашье коллектив энэ нэрэ зэргэдэ хүртэхые нэрэ хүндын хэрэг гэжэ тоолоно, түрүү һуури эзэлхые оролдоно, — гэжэ заводой ажалай таһагай бюрогой начальник Алексей Никитович Хомяков хөөрэнэ. XXV съездын хүндэлэлэй социалис мүрысөөнэй, габшагай ажалай 25 вахтын үрэ дүнгүүдые согсолон гаргаха заводой штаб эмхидхэгдээ. Мүрысөөнэй дүн гаргахада, коллективүүдэй гүрэнэй түсэб, социалис уялгаяа хэр дүүргэһэниинь элирүүлэгдэхэһээ гадна, продукциин шанар, ажалай журам аргагүй хараада абтаха юм.

Коллективэй хүдэлмэришэдтэй, заводой хүтэлбэрилэгшэдтэйшье хөөрэлдэхэдэ, продукциин шанар тухай заатагүй дурдадаг. Заводой бүтээн гаргадаг продукциин шанар хангалтагүй бэшэ. Завод һайн шанартай продукци бүтээнэ, бүтээхэшье ёһотой. Бухы ажалай шанар мүнөө үедэ ехэ шухала асуудал болгон табигдана гээшэ.

Тиимэһээ продукциингаа шанар улам дээшэлүүлхэ, технико-экономическа талаараа һайн үрэ дүн түйлаха гэжэ коллектив анхарна.

Цех, бригада, участок бүхэн өөрынгөө продукци дамжуулан үгэдэг нүгөөдэ цех, бригада, участогта һайн шанартай продукци тушааха гэжэ оролдоно. Хэрбээ голоһотой продукци тушааһан гү, али саг соонь тушаажа шадаагүй ушарһаа нүгөөдэ цех, бригада, участогай ажалда һаад ушаруулһан байбалынь, коллектив түрүү һуури эзэлхэ эрхэһээ хаһагдана.

Съездын хүндэлэлэй социалис мүрысөөн, габшагай ажалай вахтанууд заводой бухы үйлэдбэри, албанда нүлөөлнэ гэхээр. Инженер, технигүүд эрдэм, техникын түйлалтануудые үйлэдбэридэ түргэнөөр нэбтэрүүлхэ уялга абанхай. Шэнэ техникэ нэбтэрүүлхэ комплексно бригаданууд байгуулагдаа. Проект зохёогшод, технолог болон инженернүүд, юрын хүдэлмэришэд эдэ бригадануудай бүридэлдэ ороно. Тэдэнэй үгэхэ ашаг үрэнь яһала ехэ юм. Техникэ һайн мэдэхэ, тодхожо шадаха, мүн энэ техникэ хүдэлгэжэ, продукци бүтээхэ хүнүүдһээ бүридэһэн бригада техникэ түргэнөөр ашаглалгада оруулха, хожомынь бүтээсэ ехэтэйгээр хүдэлгэхэ аргатай.

Иимэ комплексно бригада эмхидхэхэ үүсхэл инженер-технолог В. А. Костенко гаргаа һэн. Энэ үүсхэлыень бусад мэргэжэлтэд дэмжээд, комплексно хэдэн бригада эмхидхэгдээ. Гадна продукци бүтээхэдээ, хоорондоо холбоотой үйлэдбэриин цех, бригада, участогууд бэе бэеэ һаатуулхагүй, һайн шанартай продукцяар хангаха гэжэ оролдодог болоо.

М. В. Климовагай даадаг бригада эрхим шанарай бригадын, В. К. Лобановагай хүтэлбэрилдэг участок «эрхим журамай ба культурын участок» гэһэн нэрэ зэргэдэ хүртэхэ мүрысөө бригада, участогуудай дунда дэлгэрүүлһэн байна.

ВЛКСМ-эй 50 жэлэй ойн нэрэмжэтэ Улаан-Үдын прибор бүтээлгын заводой коллектив арбан хоног бүхэндэ партиин съезднүүдэй хүндэлэлэй ажалай вахтада жагсажа, социалис мүрысөө бури тодорхой, нүлөө ехэтэй болгохо байна. Н. Ю. Кушней, Н. И. Латфуллин, А. В. Саранин гэгшэдэй хүтэлбэрилдэг цехүүд, В. И. Жаркойн, Г. А. Вдовиной даадаг мастерска участогууд, хэдэн бригада вахтануудай эхилһэнһээ хойшо һайн үрэ дүн түйлажа, мүрысөөндэ хэды дахин эрхимлэжэ гараа.

Үйлэдбэриин хэдэн түрүүшүүлэй нэрэ коллективэй партиин XXV съездэ бариха ажалай бэлэгүүдэй дэбтэр соо бэшэгдэбэ. Съездын хүндэлэлэй социалис мүрысөөнэй дүримэй ёһоор заводто иимэ дэбтэр бии болгогдоһон юм. Тэрэ цехүүдээр ябуулагдажа, эгээл эрхим үрэ дүнгүүдые түйлагшадай нэрэ эндэ оруулагдана. Табан жэлэй хубиингаа түсэбые болзорһоонь урид дүүргэһэн 400 гаран хүдэлмэришэдэй эгээл эрхимүүдэйнь нэрэ энэ дэбтэртэ оруулагдажа эхилээ.

С. БАРДАМОВА.

Захар Емельянович Балачутые танихагүй хүдэ... «Электромашина» заводто үсөөн лэ байха. Тэрэ ... нартай продукци ехээр гаргажа байдагаараа үнин... шо суурхадаг. Захар Емельянович мүнөө бүхы пр... өөрын тамгатайгаар гаргана. Юһэдэхи табан ж... бари 4 жэл 6 һарын туршада дүүргэһэн. юм. «... машина» заводой бэрхэ хүдэлмэришэн З. Е. Ба... нөө партиин XXV съездэ зорюулан уялга абаад... бэелүүлхын тула хүсэ шадалаа гамнангүйгөөр байна.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: слесарь З. Е. Балачук.

Ц. ЦЫРЕНЖАПОВА.

ЭРШЭНЬ ШАНГАДАНА

Улаан-Үдын авиапредприятиин коллектив партиин XXV съездын хүндэлэлдэ дээшэлүүлэгдэһэн социалис шэнэ уялга абаһан юм. Тэдэнэр анханда декабриин 25-да жэлэйнгээ үйлэдбэриин программа дүүргэхэбди гэжэ үгэеэ үгэһэн байбал, мүнөө энэ даабарияа декабриин 20-до дүүргэхэ гэжэ шиидэбэ. Тиихэдэ 1976 оной түрүүшын хоёр һарын түсэб КПСС-эй XXV съездын нээгдэхэ үдэр болотор дүүргэгдэхэ байна.

Мүнөө авиаторнууд хэлэһэн үгэеэ хэрэг дээрэнь бэелүүлжэ байна. Тэдэнэр съездын урда тээхи ажалай вахтада жагсаад, үдэр ерэхэ бүри улам эршэмтэйгээр ажаллана. Энээнэй ашаар үйлэдбэриингөө найма һарын даабари болзорһоонь урид дүүргэһэн тухайгаа авиапредприятиин хүдэлмэришэд августын 22-то элидхэһэн юм. Найман һарын түсэб үйлэдбэриин гол шухала бухы зүйлнүүдээр дүүргэгдээ. Жэшээлхэдэ, найман һарын туршада пассажирнуудые зөөхэ, арадай ажахыда авиаци хэрэглэхэ, олзо оруулха даабари 105—109, почто, ашаа зөөхэ түсэб 119—138 процент дүүргэгдээ. Тиихэдэ түсэбһөө гадуур 400-аад мянган түхэригэй олзо оруулагдаа. Ажалай бүтээсэ дээшэлүүлгэ түсэбөөр хараалагдаһанда орходоо 8 процентээр ехэ болоһон байна. Нёдондо жэлэй энэ үеынхитэй сасуулхада, ажалай бүтээсэ 20 процентээр дээшэлһэн байха юм. Юһэдэхи табан жэлэй дүрбэн жэл зургаа һарын үйлэдбэриин программа нилээд үлүүлэн дүүргэгдээ.

Граждан авиациин Зүүн-Сибириин хүтэлбэрилэгшэд эндэхи коллективэй ажалай амжалтые үндэрөөр сэгнээ. Авиапредприятиин эрхим түрүү арбан хүдэлмэришэдэй нэрэ обог управлениин Хүндэлэлэй самбарта бэшэгдэбэ. Үшөө нэгэ жэшээ дурдая. Байгша оной хоёрдохи кварталай туршада дэлгэрһэн Бүхэсоюзна социалис мүрысөөнэй дүн согсолходо, коммунис А. А. Казимиренкын хүтэлбэрилдэг вертолётно подразделени түрүү һуури эзэлһэн байна. А. А. Мартышинай командалдаг вертолётно коллективтэ авиапредприятиин дамжуулгын Улаан туг барюулагдаа. Байгша оной хоёрдохи кварталай дүнгөөр партиин Улаан-Үдын горкомой, горгүйсэдкомой болон КПСС-эй Советскэ райкомой, райгүйсэдкомой дамжуулгын Улаан тугууд авиапредприятиин коллективтэ мүн лэ барюулагдаа.

Үйлэдбэриин түрүүшүүл түсэбтэ табан жэлэй түгэсхэхы жэлэй даабари дүүргэхэ хэрэгтэ илангаяа ехэ хубитаяа оруулна. В. И. Сазонов, С. Б. Иванов гэгшэдэй «АН-24», П. Ф. Грунинай «ИЛ-14», В. С. Карпухин, М. М. Дерес, Б. Б. Балдандоржиев гэгшэдэй «АН-2» түхэлэй самолёдуудай болон В. К. Горячкин, В. А. Коваленко гэгшэдэй «МИ-8», В. Н. Прозоровой «МИ-4» вертолёдуудай экипажууд түсэбтэ даабаряа ходо үлүүлэн дүүргэнэ.

Мүн социалис мүрысөөнэй дүн согсолходо, ашаа зөөлгые хангадаг таһагай хүдэлмэришэдэй дундаһаа Г. Ф. Шевяковагай халаан эрхимлэжэ гараһан байна, Л. Г. Кожинагай халаан хоёрдохи һуури эзэлээ.

Муя, Багдарин Горячинск Нарһата болон бэшэшье тосхонуудай аэропортнуудай коллективүүд партиин XXV съездые нэрэтэй солотойгоор угтаха гэһэн социалис мүрысөөндэ оролсоод, габшагай һайнаар ажаллана.

Подразделенинүүдэй, таһагуудай, ниитын эмхинүүдэй хүтэлбэрилэгшэд түсэбтэ даабарие амжалтатайгаар бэелүүлхын, үйлэдбэриин ашаг олзые дээшэлүүлхын, пассажирнуудые таатай зохидоор хангахын тулада коллективүүдэй дунда ябуулагдадаг хүмүүжүүлхы хүдэлмэрие шангадхан һайжаруулба.

Мүнөө Улаан-Үдын авиаторнууд түсэбтэ табан жэлэй түгэсхэхы жэлэй үдэр бүхэнэй хүдэлмэриин шударгы габшагай байхаар тааруулан эмхидхэнэ. Иигэжэ тэдэнэр юһэдэхи табан жэлэй асари ехэ программые түгэс һайнаар бэелүүлхэ хэрэгтэ хубитаяа оруулан, мүнөө ажаллана.

Л. КАЛИНОВСКИЙ

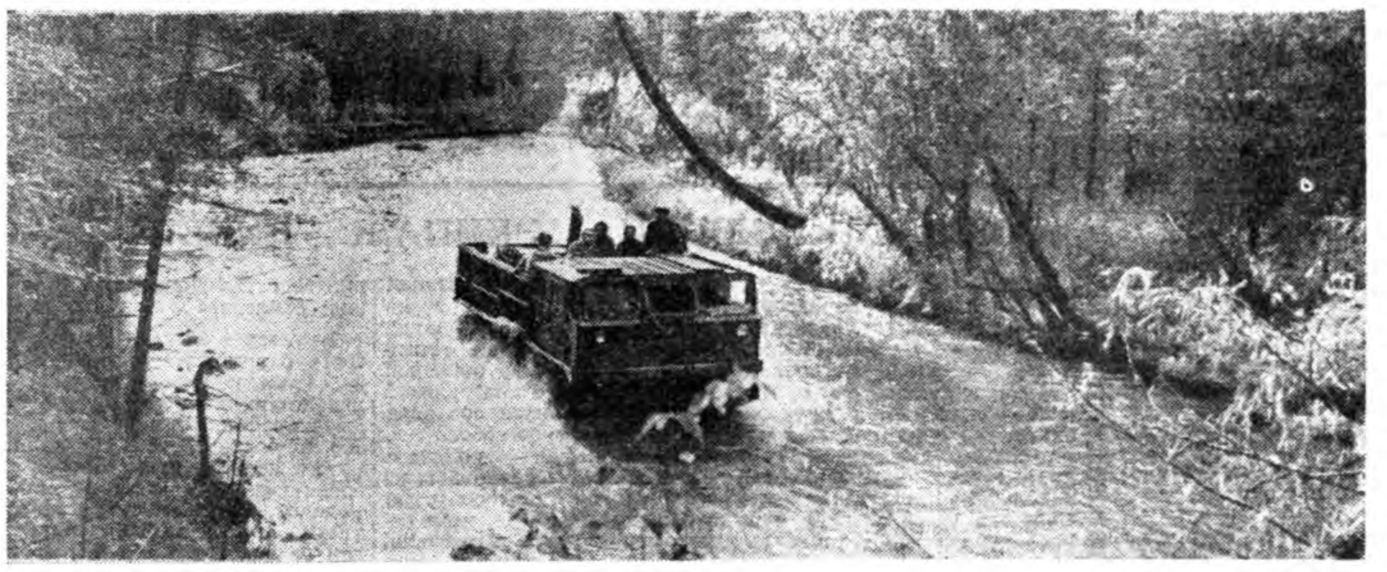
Улаан-Үдын авиапредприятиин түсэблэлгын-экономическа таһагай начальник.

СОВЕТ ОРОН: ШЭНЭ ҺОНИН

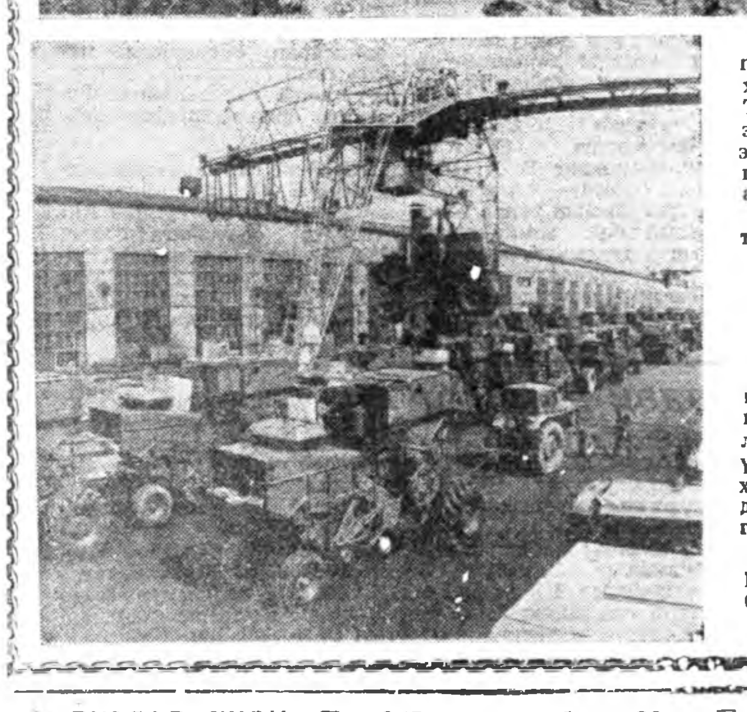
БЕЛОРУССИИН ССР-эй Куйбышевай нэрэмжэтэ искусственна волокногой завод. Могилев хотын энэ заводой түрүү бүд нэхэгшэд Р. И. Савицкая, З. В. Бондаренко гэгшэд тус тустаа табан жэлэй эхинһээ хойшо 750—750 тонно торго үйлэдбэрилөө. Энэнь табан жэлэй түсэбөөр хараалагдаһанһаа хоёр дахин ехэ болоно. КПСС-эй XXV съездын хүндэлэлдэ ажалай вахтада жагсажа, коммунистнууд Р. И. Савицкая. З. В. Бондаренко гэгшэд съездын нээгдэхэ үдэр хүрэтэр үшөө нэгэ жэлэй түсэб дүүргэхэбди гэһэн уялга абаа.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: Ленинэй, Ажалай Улаан Тугай ордену удтай Р. И. Савицкая (зүүн гарһаа), Октябриин революциин ордено БССР-эй Верховно Советэй депутат З. В. Бондаренко.

Тувын АССР. Юһэдэхи табан жэлэй туршада Саянска геологическа парти нилээд хүдэлмэри хээ юм. Саянай хадануудай хормойдо асбестын нилээд ехэ нөөсэ олдоо. Түрүүшын багсаамжаар, эндэ 10 миллион тонноһоо үлүү энэ үнэтэ минерал хэбтэнэ гэжэ тодорхойлогдоо. КПСС-эй XXV съездые нэрэтэй түрэтэйгөөр угтаха зорилготойгоор тус экспедициин коллектив дээшэлүүлэгдэһэн уялга абаа.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: геологуудай гол транспорт гэнжэ мөөртэй вездеходуудые харанат.

КРАСНОЯРСКЫН комбайн бүтээдэг заводой гол конвейерһээ хоног бури СКД-5—«Сибиряк» түхэлэй 100 комбайн гаража байдаг. Шэнэ хабсаралгын корпус ашаглалгада үгэһэнэй ашаар, жэл бури үшөө 3 мянган комбайн үлүү ехээр бүтээгдэдэг болохо байна. «Сибиряк» түхэлэй комбайнуудые совет механизаторнууд ехэтэ һа...лаадаг юм. Мүн эдэ машинанууд харин олон оронуудта эльгээгдэдэг.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: бэлэн продукциин талмай дээрэ мэнэ һаяхана гол конвейерһээ гараһан «Сибиряк» түхэлэй комбайнууд байна.

ТАСС-ай фотохронико.

ТАЛЫН БУЛАГАЙ ТАРЯАЛАН

Үүсхэл гаргаһан ажахыда

Карл Марксын нэрэмжэтэ колхоз таряа хуряалгые эмхи гуримтайгаар үнгэргэхэ, гүрэндөө шадаал һаа ехэ таряа тушааха гэһэн уряатайгаар республикынгаа бухы таряашадта хандаһаниинь мэдээжэ. Түсэбтэ табан жэлэй дүрбэн жэл соо Юрөөгэй колхоз түрэл орондоо таряа худалдаха табан жэлэйнгээ түсэбые 2650 центнерээр үлүүлһэн алдартай. Байгша ондо өөһэдынгөө арга нөөсэнүүдые тооложо үзөөд, КПСС-эй XXV съездые нэрэтэй түрэтэйгөөр угтаха гэһэн социалис мүрысөөндэ оролсохо зуураа, шэнэ ургасаһаань Эхэ орондоо үшөө 30 мянган центнер ороо һо тушааха гэжэ шиидэнхэй. Тиигэжэ гүрэн түрэдөө табан жэлэйнгээ түсэбһөө гадуур 32650 центнер таряа тушааха зорилготой.

Энэ жэлэй таряа хуряалга Юрөө нютагта хүндэшэг байдалда үнгэргэгдэнэ. Нэгэдэхи шалтагаан гэхэдэ, шэниисэ оройтожо эдеэшэһэн. Үе-үе болоод лэ бороотой, хагсуутай үдэрнүүд тохёолдожо, механизаторнуудай ажалда айхабтар тойботой, хүшэр хүндэ болоно.

ТАЛЫН БУЛАГ. Миллионер колхозой 10760 гектар тариалангай 75 процентнь Талын Булагта нэмжыдэг юм. Эгээл энэ газарта мүнөө таряа хуряалгын халуун ажал бурьялна.

Талын Булагай тариалангай ургаса хэзээ хэзээнэйхиһээ һайн. Энэшье ойлгосотой. Залуу механизатор Андрей Шарапович Вамбуевай хүтэлбэрилдэг тракторно-таряан ажалай бригадын гэшүүд хабарай тарилгые һайн шанартайгаар, эмхитэй, гүримтайгаар үнгэргэһэн, ургасынгаа хойноһоо харууһа зүбөөр эмхидхэһэн байна. Тэрэшэлэн тариалангай газар дээгүүр нилээд ехэ наг шэбхэ болон минеральна үтэгжүүлгэнүүд тараагдаа һэн. Тарилгаяа агротехникын эрхим болзорто дүүргээ бэлэй.

Мүнөө Талын Булагай тариалан дээрэ 35 комбайн хүдэлгэгдэнэ. Хуряалгын бүхы хүдэлмэри һайнаар эмхидхэгдэнхэй. Тиимэл хадаа агрегат бүхэн үдэртөө 25—30 гектар, заримдаа дээшэшье хадана. Гектар бүриһөө дунда зэргээр 15—16 центнер ороо һон абтана.

Талын Булагай бригадынхид 7784 гектар таряагаа хүдэлмэриин 16 үдэртэ сүм хуряажа, 120 мянган центнер ороо һо амбаарта оруулха зорилготой.

Буряадай АССР-эй габьяата механизаторнууд Доржо Сампилов, Доржо Жапов, Михаил Ковалевский гэгшэд 7000 центнер ороо һо сохихо уялга абанхай, өөһэд хоорондоо мүрысэн, шэнэ гуримаар, түрүү онол арга хэрэглэн ажаллана. Үнинэй, дүй дүршэлтэй комбайнернууд Дандан-Гарма Базаржапов, Григорий Банников, Виктор Цыдендамбаев, Александр Игумнов, Александр Пашинский гэгшэд ажалдаа мүн лэ эрхим һайн үрэ дүн түйлана. Тэдэнэр бүлэг бүлэгөөрөө ажаллана. Иигэжэ ажаллахада бүтээсэ ехэтэй, комбайнуудта техническэ харууһалга хэхэдэ зохисотой, механизаторнууд бэе бэедээ туһалалсана, дүй дүршэлөө андалдана. Гадна хүдэлмэриинь хинан шалгахада, таряаень зөөхэдэ таарамжатай.

Хуряалгын ажалай ябаса тухай һонирхоходо колхозой ахалагша агроном Нима Дашиевич Цыдыпов:

— Һүүлэй мэдээгээр 6 мянга гаран гектар таряан сабшагдан унагаагдаа, 1600 гектар хуряагдаа, 13.600 центнер ороо һон сохигдожо, 8 мянга гараниинь гүрэндэ тушаагдаа, — гэжэ тобшо тэдыгээр харюусана.

Тариалан дээгүүр ябажа харахада, шэниисын заха үзүүр, углуу тохой наринаар сабшагданхай. Тиимэл хадаа хуряагдаһан ороо һон буртаг үбһэнтэй холисогүй. Һаяын гурбан үдэрэй борооной һүүлээр наратай зохид үдэрнүүд тогтожо, таряа хуряалгада таатай, ажал нилээд урагшатай болобо. Нэн түрүүн унанги таряатай полинуудаа хуряажа үрдихэ гэжэ оролдоно. Таряа хуряалгын шанар нарин нягтаар сахиха, тариаландаа гамтайгаар хандаха эрилтэ шангаар табигданхай.

Механизаторнууд болон таряашадай ажаллахада таатай зохид арга боломжо байгуулагданхай. Механизаторнуудай байрада ороходо аятай зохид. Унтари хэбтэринь сэбэр, уужам һаруул столовотой. Ажалшадаа үдэртөө дүрбэ дахин эдеэлүүлдэг, эдеэ хоол поли дээрэ зөөдэг заншалтай. Эндэ «Дайшалхы хуудаһан», уряа лозунгнууд, социалис мүрысөөнэй ябасые харуулһан самбарнууд, газетэ, журналнууд бии.

Колхозой партком, правлени, профсоюзай комитет социалис мүрысөөнэй гурим зохёожо баталаа. Жэшээлхэдэ, хүдэлмэриин табан үдэртэ 100 га хуряаһан, 1000 центнер таряа сохиһон комбайнерта Улаан тугхан, центнер хахад таряан нэмэлтэ түлбэри үгтэнэ. Таряа хуряалгын хаһа соо 600 гектар таряа һайн шанартайгаар хуряаһан, 6600 центнер таряа сохиһон комбайнерта «Восход» мотоцикл шан үгтэхэ, 500 гектар хуряаһан, 5000 центнер таряа сохиһон комбайнер «Изумруд» телевизорээр, 400 гектар хуряаһан, 4000 центнер таряа сохиһон комбайнер «Саратов» холодильнигаар шагнагдаха юм. Тэрэшэлэн таряа зөөдэг автомашинын жолоошодой, тоог дээрэ эрхим һайнаар хүдэлэгшэдэй эдэбхи зориг бадаруулан урмашуулхын тула мүн лэ тусхай шан тогтоогдонхой.

Абаһан уялгаяа амжалтатайгаар дүүргэхын тулада Юрөөгэй колхоздо үшөө юун хэгдэнэб? Колхозой правлени, партком хуряалга эхилхэһээ урид механизаторнууд, комбайнернууд, шофернууд болон бусад ажалшадай дунда социалис мүрысөөнэй гурим, ажалай түлөөһэн тухай хөөрэлдөөнүүдые үнгэргэһэн, тайлбарилан ойлгуулһан байха юм. Таряа хуряалгые гээлтэ хоролтогүй, агротехническэ эрхим болзорто үнгэргэхын тулада колхозой хүтэлбэрилэгшэд, мэргэжэлтэд, парткомой гэшүүд тракторно-таряан ажалай бригадануудай ажалые хүтэлбэрилхэһөө, хиналта хэхэһээ гадна, тэндэ саг үргэлжэ тусхай баталагдаһан графигай ёһоор дежурлажа байдаг болонхой. Тэдэнтэй суг агитаторнууд, лекторнүүд политическэ хүдэлмэри үргэн далайсатайгаар ябуулна. Жэшээнь, таряа хуряалгын халуун хаһа эхилхэтэй сасуу КПСС-эй Сэлэнгын райкомой түлөөлэгшэ... мир Яковлевич М... силий Бадмаевич ... гэгшэд поли дээрэ ... жэ байлсажа, ... үзүүлнэ. Комбайне... ханизаторнууд, ... үдэр соо хэһэн а... дүнгые: хэн хэды ... таряа сабшааб, ... зөөгөөб, хэн мүры... рүүлжэ ябанаб — ... лэ байдаг.

Боро хараан ... сасуу Талын Бу... электрын галаар ... Ороо һо хатааха, ... элдэб янзын ехэ ба... нануудай таһалгар... шэгэнэхэ, олон зо... лолсохо абян үдэ... геэндэ элихэн дуу... шэтэ ажалай орьё... жа байһаниие гэрш...

Талын Булагай ... «фабрикые» олон ... жа байһан наһажа... нист, Октябриин Р... ордентой Балдан ... вич Тубаев забда за... тухашаранги. Энэ ... зуугаад хүн ажалл... нэй ажалые зүбөө... жэ, машина, техн... һалгаряагүй хүдэл... айхабтар ехэ хар... ха юм. Эндэхи тоо... дэһэн шала, ... склад. Һарабша до... гой салуу уужам та... рэ таряа хатаадаг ... мо машина, зерно... бусад орёо оньһон... нууд электрын хүс... гэгдэнэ. Оньһожору... тоог хадаа хагсуута... тойшье үдэр хам... дэлжэл байдагы... һайн.

Аяар холо ... областьһоо ерэ... комбайнер, автот... предприятиин ... Улаан-Үдын хото... студентнэр Юрөө... шадта мүн лэ ехэ ... гэнэ.

КПСС-эй XXV ... хүндэлэлдэ ажалай ... жагсаһан эндэхи ... механизаторнууд т... доо 30 мянган ... таряа тушааха со... гаяа эбтэй этэ... шанга ажалай хүс... гэжэ, хэлэһэн үгэ... хэл байха.

Р. БАЛД...

Сэлэнгын аймаг.

ХҮДӨӨГЭЙ МЕХАНИЗАТОРНУУДАЙ ҺУРГУУ...

Курска шадархи-Обоянска училищи Совет засагай түрүүшын жэлнүүдтэ хүүгэдэй байшангай байһан газарта эмхидхэгдэнхэй. Энэнь граждан дайнай ба гадаадын интервенциин үедэ үншэрһэн үхибүүдтэ зорюулагданхай байгаа. Хүүгэдэй байшангай дэргэдэ өөрын механическа мастерской бии байһан юм. Үхибүүд эндэ юрэнхы эрдэм шудалхаһаа гадна, мүн слесариин, токариин мэргэжэлээр дадал дүршэл олодог һэн. Тэдэнэр боргожожо ехэ болоходоо, городой ба хүдөөгэй мэргэжэлтэй хүдэлмэришэдэй зэргэдэ жагсадаг бэлэй.

Он жэлнүүд үнгэржэл байба. Совет арад амгалан тайбанаар ажаһуудаг боложой. Хүүгэдэй тэрэ байшангай үүргэ, зорилгоёо дүүргэхэдэнь, тэрэнэй орондо техническэ мэргэжэл олгодог училищи нээгдээд, шэнээр эмхидхэгдэжэ захалһан машинно-тракторна станцинуудта хүдэлхэ автотракторна механигуудые бэлдэдэг болобо.

— Тэрэ үеэр хүдөө ажахыда техническэ хубисхал хэһэн, өөһэдымнай бүтээһэн түрүүшын тракторнууд ба комбайнуудай мүнөө манайда үлөөгүйнь гэмшэлтэй. Тэдэнэй үлэһэн байгаа һаа, тэрэ сагһаа хойшо хүдөө ажахын техникын ямар ехээр хүгжэһые эли тодоор хаража болохо байгаа, — гэжэ техническэ мэргэжэл олгодог Обоянска хүдөөгэй училищиин директор Петр Телегин хөөрэнэ.

Хамтын ажал тогтоолгын түүхэ тухай, хүдөө тосхонуудай ажахын ба социальна байгууламжа хубилжа, үмсын таряашадай хамтын ажалтай боложо байһан тухай һонирхолтой кинокадрнуудые һуралсалай кабинедүүдэй нэгэн соо бидэндэ харуулаа. Обоянска училищи түрүүлэн дүүргээд, тэрэ үеынхеэр түрүү техникэтэй шэнэ колхозуудай поли дээрэ гарагшад энэ талаар бага бэшэ габьяатай.

Мүнөө эндэ һурагшад шэнэ техникэ амжалтатайгаар шудална. Элдэб механизмуудые хүдөө ажахын машинануудай кабинет соо үзэдэг. Тусхай шэлээр бүтээгдэһэн агрегадуудай македүүд эрьелдэдэг стенднүүд дээрэ тодхогдонхой. Эндэхи һурагшад һуралсалай ажахын поли дээрэ трактор, комбайн ба бусад машинануудые жолоодохо дадал дүршэлтэй болоно. Тэндэһээ абтадаг һайн ургаса залуу механизаторнуудай оролдосотойгоор ажаллаһые гэршэлнэ. Саашадаа колхозууд, совхозуудай поли дээрэ гаража дүршэдэг байха юм. Һурагшадай эндэ һайнаар хүдэлмэрилдэг байһые тэдэнэй салин хүлһэн харуулна. Жэшээлхэдэ, энэ жэл СПТУ дүүргэхээ байһан Юрий Лунев һүүлэй хоёр һара соо практика гарахадаа, дүршэлтэй механизаторайхиһаа бага бэшэ салин хүлһэ— гурбан зуу шахуу түхэриг абаа.

Училищиин хамтын байра, столово һайнаар түхеэрэгдэнхэй, мүн өөрын клуб, стадион бии..

Обоянска училищида һурагшад мэргэжэл шудалхаһаа гадна, хүсэд дунда эрдэмтэй боложо гарадаг. Гансахан Курска область дотор үшөө зургаан тиимэ һургуули бии юм. Тэдэнэй тоо олон боложол байдаг. Бухы орон дотор 1975 оной эсэстэ хүдөөгэй шэнэ механизаторнуудай 40 процентнь иимэ училищинуудта һураха. Багсаан тоолоожо үзэхэдэ, училищинуудые дүүргэгшэд үйлэдбэри дээрэ һурагшадһаа һураггүй түргэнөөр хүдэлмэришэнэй эрхим зэргын мэргэжэл шадабари шудална.

Өөрынгөө танилсаһан нэгэ һурагшын — Николай Смородиной хуби заяан тухай хөөрэхэмни. «Ажалдаа шалгарһанай түлөө» медаль тэрэнэй үбсүүн дээрэ яларна. Нёдондо ургаса хуряалгын үеэр шэн зоригтойгоор ажаллаһанайнгаа түлөө иимэ шагналда хүртэһэн байгаа. Тосхондоо хүндэтэй болоһон комбайнер, Социалис Ажалай Герой Иван Душинай таряа хуряахадань, зунайнгаа амаралтын үедэ, һуража байхадаа, туһалагша һэм, — гэжэ хожомоо олон мэргэжэлтэй машинист болохо, мүнөөдөө хоёрдохи курсын һурагша хөөрэнэ. ветеранай шадам... хаража урмашаһан ... тэрэнэй хаана һур... һонирхобо:

— Хүдөөгэй т... мэргэжэл олгодог ... училищида орожо ... зүбшэл үгэнэб, — ... шин харюусаһан б...

Энэ зүбшэлэйнь ... колай Смородин м... рэндэ баясхалан ...

Дунда һургуули ... хоёрой алиндань ... хүшэр бэ? — гээд ... намһаа асуудаг. ... һурахань бэрхэ... предмедүүдһээ га... хай техническэ ... дые шудалха хэр... дог, харин механи... кын, химиин хуул... хүнгэнөөр ойлго... Үшар юуб гэхэдэ, ... ёһонуудые үндэ... хүдэлдэг орёо м... дые өөһэдынгөө ... далдаг, суглуулан ... даг ха юмбида ... Смородин хөөрөө... жэлүүлбэ.

Гүрэмнай хүдө... техучилищинуудта ... нэ техникэ үгэнэ, ... тэй багшанарые ... СПТУ гээшэмнай ... техническэ түйла... хүдөөдэ дэлгэрүү... рэндэ шухала м... дые бэлдэдэг га... бшуу.

Виктор Ф...

АПН-эй корре...

Мүнөөдэр—машина бүтээгшэдэй үдэр

ТҮРҮҮШҮҮЛЭЙ ЖЭШЭЭГЭЭР

ФОТО РЕПОРТАЖ

сович Рыжкугай хүтэлбэрилдэг участогай хүдэлмэришэд жэлэй эхиндэ социалис мүрысөөндэ эрхимлэжэ ябана,— гэжэ цехэй начальник А. Н. Оширов бидэндэ хэлэжэ байгаа hэн.

Үдэрэй тэн багта тепловозой дизельнүүдые хабсаргадаг участогта хүрэжэ ерэбэбди. Хүдэлмэришэд хэдэн дизельнүүдые зэргэлүүлжэ табяад, туха сүлөөгүй хүдэлжэ байна. Зариманиинь хүүшарhан дизель задална. Нүгөө зариманиинь дизельнэ hабарилжа, хабсаргана. Элдэб зүйлэй зэр зэмсэгүүдые барина хүдэлмэришэд тепловозой дизельнүүдэй хүүгаар олоороо эрьелдэнэд. Хэдэн хүдэлмэришэд схемэ дээрэ тонгойлдон юуншьеб дээрэ тухай хөөрэлдэнэд. Дундаа эзгын бэетэй, дүшөөд наhатай хүн бэшэндээ нэгэ шухала юумэ ойлгуулха hанаатай схемэ заажа байгаад хөөрэнэ. Танилсабади. Хабсаргалгын бригадир Ким Балсанович Туманов мүн байшаба. Бригададань 12 хүн хүдэлнэ. Эдэнэр дизельнүүдэй тоhо булаэхэ аппаратура тодходог юм байна. Эгээл харюусалгатай ажал.

— Дизель тепловознай тепловозой зүрхэниинь мүн бэлэн бэшүү даа. Энэниие эрхим шанартайгаар заhабарилха хэрэгтэй. Нимэhээл бидэнэр бултадаа оролдонобди. Мэргэжэл шадабарила дээшэлүүлнэбди, — гэжэ К. Б. Туманов хэлэн, схемэ тэшэ харaад абана. Энэ схемые тудаhан хүнэй ойлгожо уншахаhаа гэшээнь ойлгожо. Ёhотойл инженернүүдэй хараха, уншаха хэрэг гэжэ hанахаар. Теэд хүдэлмэришэд схемэ харaад л, тэрэнэй ёhoop ажаллаа хэнэд.

Энэ бригадын хүдэлмэришэд эрхим шанартай продукци гаргажа байдагаараа олондо мэдээжэ болонхой. Бухы продукциня өөрын тамгатайгаар бүтээдэг юм. Халаанай даабари 15—20 процентээр үлүүлэн дүүргэдэг. Бригадынь коллективтэ коммунис ажалай нэрэ соло олгогдоhон байха юм. К. Б. Туманов өөрөө Железнодорожно техникум дүүргэhэн.

Тэрэнэй бригадын 3 гэшүүд техникумдэ, 5-ниинь хүдэлмэришэн-залуушуулай hургуулида hуралсаха эрдэм мэргэжэлээ дээшэлүүлнэ. Энэ бригадын коллектив hайн бэлэдхэлтэй, дүй дүршэлтэй болоhон хүдэлмэришэд байна. Нимэл байhандаа эдэнэр hайн шанартайгаар ажалаа бүтээжэ, социалис мүрысөөндэ эрхимлэнэ.

Иван Степанович Клочихинай бригадын коллектив дизельнүүдэй гол корпус хабсаргана. Эдэнэр hайн шанартайгаар ажалаа бүтээхэ гэhэн зорилготоо бэелүүлнэ. Иван Степанович Клочихин ажалаа зүбөөр эмхидхэжэ шадагаг. Тэрэнэй бригадын коллектив 8 часай турша дахэ ажалаа 7 час соо дүүргэдэг болоhон юм. Бухы продукциие эрхим шанартайгаар бүтээжэ, өөрын тамгатайгаар тушаадаг болонхой. Эдэнэр К. Б. Тумановой бригадын коллективтэй мүрысөөн. Али алиниинь эдэ даабаряа үлүүлэн дүүргэнэ. Августын дүнгөөр К. Б. Тумановай бригадынхид илажа гараhан юм.

— Бидэнэр сентябрь hарын даабари хоёр хоногоор уридшалан дүүргэхээр шиидэнхэйбди. Тэрэнээ бэелүүлхэшье байхабди, — гэжэ И. С. Клочихин хэлэнэ. Тэрэ хамта хүдэлдэг нүхэдөө эхэл хүндэлдэг, тэдэнтэйгээ hайса хөөрэлдэдэг, зүбшэн хэлсээд ажалаа эхилдэг зантай. Эхэнэй ашаар лэ халаан, недели, hapa бүриингөө даабари үлүүлэн дүүргэнэ. И. С. Клочихин, К. Б. Туманов гэгшэдэй хүтэлбэрилдэг бригадануудай гэшүүд унаhан малгайгаа абаха сүлөөгүй хүдэлжэ байдаг. Тоогүй олон онhoон түхеэрэлгэнүүдэй нэрьезн, түмэрэй ханхинаан замханагүй. Дизельнэ цехэй хүдэлмэришэд халаанай даабари үлүүлэн дүүргэхэ гэhэн хүсэл эрмэлзэлтэйгээр ажаллажа байна ха юм. Дизельнүүдые хабсаргадаг участогай хүдэлмэришэд иланггаа шангаар хүдэлнэ.

— Бидэнэр дизель нэгэ үдэрөөр урид заhабарилжа дүүргэхэ гэhэн зорилго табяад хүдэлнэ байнабди. Хүдэлмэришэнэй үгэдөө хүрэхэ хэбэртэй, — гэжэ А. П. Рыжук хэлэжэ мүнөө, гарайнгаа саг харaад абана. Халаанай дүүрэтэр үшөөл үды хэбэртэй. Хүдэлмэришэд дизелиэ хабсаргажа бэлэн шахуу болгоhон хэбэртэй. Энэ тэндэнь шүрэб болтынуудые татажа, элдэб детальнуудые бүхэлнэд.

Дизельнэ цехэй алишье участогта ерэхэдэ, хүдэлмэришэд нимэ оролдосотой бэрхээр хүдэлжэ байнад. Энэ цех соо дүршэл шадабаритай бэрхэ хүдэлмэришэд хүдэлнэ гэжэ ойлгохоор hэн. Эдэнэр найман hарын даабариhaа 3 дизель заhабарина. Хараалгадаан даабариhaа гадуур 42 мянган түхэрэгэй продукци худалдаа. Энэ цехэй коллектив болзорhоонь урид декабриин 25-да дүүргэжэ, хараалгадhаан түсэбhөө гадуур 4 дизель заhабарилха, продукци худалдаха даабаряа 20 мянган түхэрэгөөр үлүүлхэ зорилготой. Ажалай бүтээсые 1,5 процентээр дээшэлүүлхэ гэhэн социалис уялгатай. Тэрэнээ амжалтатайгаар бэелүүлжэ байна. Эдэнэр бухы туйлаhан амжалтануудаа партиин XXV съездэдэ зорюулна. Машина бүтээгшэдэй зангиалта hайндэрые ажалай бэлэгүүдээр угтаха баяртайнууд.

К. ЖАМЬЯНОВ.

ЗУРАГУУД ДЭЭРЭ: түрүү хүдэлмэришэн Н. Х. Гарифуллина; дизельнэ цехэй токарь Г. А. Кобылкин.

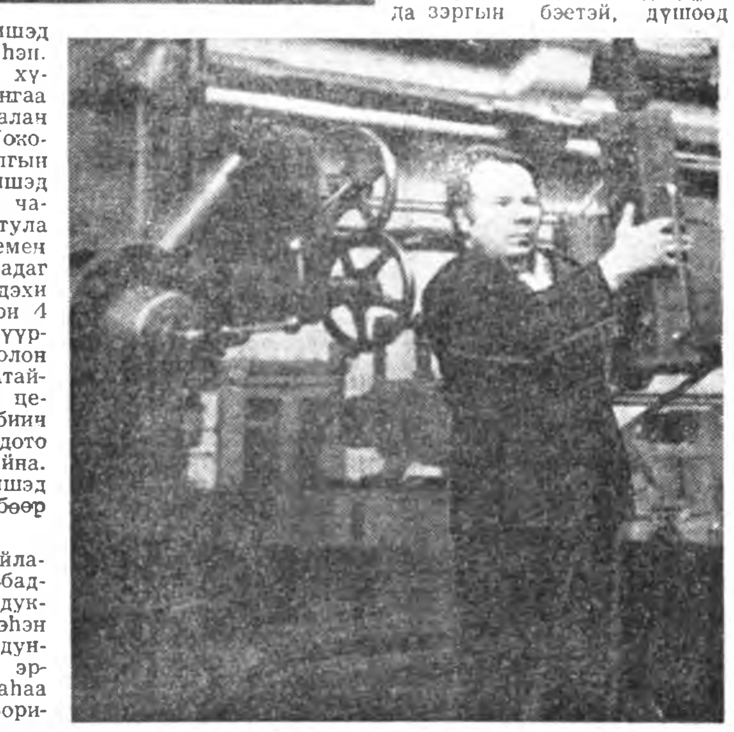
С. БАЛДУЕВАЙ фото.

…Ленинэй орденто локомотив-вагон заhабарилгын заводой коллектив юhэдэхи табан жэлэй даабари болзорhоонь урид дүүргэжэ, партиин XXV съездые нэрэтэй бэлэгүүдээр угтаха гэhэн мүрысөөндэ оролсоод, эршэтэй шангаар хүдэлжэ байна.

Энэ мүрысөөндэ Социалис Ажалай Герой Анисим Николаевич Ошировай хүтэлбэрилдэг дизельнэ цехэй коллектив hайн шанартай продукци ехээр бүтээн гаргажа, хэдэн удаа илажа гараhан юм. Эдэнэр табан жэлэйнгээ даабари болзорhоонь урид декабриин 1-дэ дүүргэхэ социалис уялга абаад, hapa бүхэндэ улам шангаар хүдэлнэ.

Эрхим түрүү ажалаараа заводто ойгуур суурхаhан хүдэлмэришэд эндэ ехэ олон юм. Слесарьнүүдэй бригадир Семен Иванович Маковей 8 часай ажалые 7 часай туршада дүүргэхэ гэhэн үүсхэл гаргаа бэлэй. Энэ үүсхэлыень цехэй, заводой, республикын промышленна предприятинуудай хүдэлмэришэд халуунаар дэмжээ hэн. Дизельнэ цехэй олохон хүдэлмэришэд халаанайнгаа даабари 1 часаар уридшалан дүүргэдэг болоо hэн. Локомотив-вагон заhабарилгын заводой 1700 хүдэлмэришэд 8 часай хүдэлмэрие 7 часай туршада дүүргэхын тула тэмсэжэ ороо бэлэй. Семен Иванович Маковейн даадаг бригадын коллектив юhэдэхи табан жэлэйнгээ даабари 4 жэл 2 hарын туршада дүүргэhэн юм. Бэшэшье олон хүдэлмэришэд амжалтатайгаар хүдэлнэ. Дизельнэ цехэй хүдэлмэришэд хубиич уялга абаад, тэрэнээ бодото дээрэнь бэелүүлжэ байна. Цехэй 120 хүдэлмэришэд мүнөө 1976 оной түсэбөөр хүдэлнэ.

— Манай коллектив туйлаhан амжалтаяа улам арьбадхаха, hайн шанартай продукци үшөө ехээр гаргаха гэhэн хүсэл эрмэлзэлтэйгээр дундаа мүрысэнэ. Эрхимэй эрхимүүд олоной дундаhaa шалгарна. Александр Бори-

Эхэ оронойм баатарнууд

ХҮҮГЭДЭЙ ХАНИ НҮХЭР

1.

…ЭГЭ ороноо хамгаалгын Агууехэ дайнай урда Прасковья Ивановна …ова Улаан-Үдын эрхим пионервожатануудай …байhан юм. Үхибүүдэй …бодолые абаhаар таа…даг, уданшьегүй тэдэ…нэй нүхэр бололой.

…ной ударидажа ябаhан …үүд, басагад буудал…городой, мүн республи…ын мүрысөөндэ хабаадал…түрүү hуури эзэлдэг …. Энээн тухайдань зэ…үүлай газетэдэ бэшэгдэ…үхибүүдые уран hайха…ажалда олоор хабаадуул…уран бэлигыень тон зү…хүгжөөхые оролдогшо …. Тэдэнь хүүгэдэй уран …анай городской харалга…ды дахин хабаадалсажа, …hуури эзэлээ hэн. Эр…hайн үхибүүдтэйгээ …Паша басаган Артек ошо…байха юм. Ороной бүхы …үдтэ мэдээжэ «пионерэй республикада» ошоhо…баяртайгаар дурдан hа…эдир наhанаймни эгээ …хуудаhан тэрэ бэлэй …хэлэгшэ hэн.

…э үгөөр хэлэхэдэ, Паша …н үхибүүдэй сэдьхэлдэ …hайхан үрэ тарижа, …үнис үзэл бодолтойгоор …үүлжэ ябаа.

2.

…ДАНШЬЕГҮЙ манай …Үдэдэ Улаан Армиин …у командир амаралтада …ерэжэ, Паша тэрэнэй …болобо. Тиигэжэ оро…эгэ зүгhөө нүгөөдэ зүг …зөөжэ, сэрэгшын ажа…алгай танилсажа эхил…ом. 1939 ондо Халхын …эрэ болоhон байлдаан…тэрэнэй үбгэн, Афанасий …ович Лумпов баатар… гаргажа, Дайшалхы …Тугай орденоор шаг…даhан юм. Уданшьегүй …ные ороной баруун-хой…зүгтэ эльгээбэ. Тэрэ үедэ …финнүүд орондомнай …ар орожо, манай эрэл…сэрэгшэд Эсэгэ ороноо …алжа байгаа. Ороной …зүгhөө нүгөөдэ зүг зөөл…ошохонь Пашада айхаб…хүшэр шэнги hанагдаба. …нуудтэйгээ хахаса…ьуунhэ үбе доро бэлэй. …ээр нүүдэл байдалдаа …а, ерэhэн лэ газартаа …рнүүдэй отрядуудые …эр эмхидхэжэ эхилдэг …

…941 оной июнь hарада …танай гэр бүлэ Лит…агэл хилэ дээрэ байгаа. …сий Михайловичай алба хэдэг дивизи тэрэ үедэ сэрэгэй заняти хэжэ байгаа. Ээлжээтэ занятида ошоходоо Валерий гэжэ хүбүүгээ эрхэлүүлээд, эжынгээ үгэ дуулажа байгаарай гэжэ захиhан байгаа. Теэд үенhөө үнгэржэ ябаhан үхибүүн юу ойлгохоб даа. Милл маhалзан энеэбхилээд, хоёр гараа эсэгынгээ урдаhаа hарбайгаа hэн гэхэ. Одоол жаргалтай бүлэ түбхинэжэ байгаа бшуу.

Теэд дайн гэнтэ эхилшоо. Үүрэй толоной сайража эхилхэтэй хамта фашис булимтарагшадай самолёдууд хилэ нэбтэрэн орожо, бомбонуудые хаяжа захалба. Офицернүүдэй hамгад үхибүүдтэйгээ городhоо гаража ошохые хүсөөшье hаа, гаража шадаагүй бэлэй. Дайсад бүхы харгынуудыень бүhэлжэ, тушаалдаhан хүнүүдые плендэ абажа эхилбэ.

Аза талаан урагшагүйдэшөө. Афанасий Михайлович гэртээ бусаагүй. Хайрата инаг hамганиинь, Прасковья Ивановна концлагерьта хаягдаба. Үглөө бүхэндэ эхэнэрнүүдые ажалда намнажа, газар малтуулдаг, шулуу зөөлгэдэг байгаа. Концлагериин ноён эхэнэр үдэр бүри ганирха, ажал дээрэ эсэhэн hамгадые хайра гамгүйгөөр ташуурдаха. Прасковья Ивановнагай хараhаар байтар нилээд олон эхэнэрнүүдые буудажа алаа hэн. «Өөдэгүйшүүл», «хэрэггүйшүүл» гэжэ алаhан эхэнэрнүүд тухайдаа фашистнар хэлсээд, жэрхэдэhэ хүрэмөөр энеэлдэхэ.

Эжынэрэйнгээ ажалhаа ерэхые үхибүүдынь хүлеэжэ ядаха. Харанхы болоhон хойно эсэшэнхэй юумэд гуйбалзаhaар ерэхэ. «Баарhадни, амиды байна хаямта» гэлдэhээр үхибүүдээ тэбэрижэ, hүүлшынгээ зүhэм хилээмэ хара уhанда холижо, тэдэнээ эдеэлүүлжэ орохо. Зарим эхэнэрнүүдэй ажалhаа ерэхэдэ, үхибүүдынь байхагүй. Ондоо тээшэ абаашагдаа гү, али алуулаа гэhэн шэрүүн харюу дуулдаха.

1942 оной январиин нэгэ үдэр Прасковья Ивановна хоёрдохи хүбүүгээ түрөө hэн. Хайшан гэжэ тамын газарhaa мултархаб? Хоёр хүбүүгээ хайшан гэжэ амиды мэндэ байлгахаб? Ехээр зобожо, тулижа ябаашье hаа, үхэл тухай тэрэ сэдьхээгүй. Хайшаашье хара үндэр хашаа, хадхууртай түмэр татаатай байха, зуудаг нохойнууд. Үхибүүдынь газаа гарангүй, нарашье харангүй үдэр сагаа үнгэргэхэ. Хэды ехэ зоболон гээшэб! Уданшьегүй Прасковья Ивановнагай бага хүбүүн наhа барашоо бэлэй. Хэрбээ Валерий гэжэ хүбүүниинь, мүн лагериин бусадшье үхибүүд үгы байгаа hаа, тэрэнэй сэдьхэл хүйтэржэ, бүхы юумэндэ хамаагүйшэгөөр хандаха hэн.

Прасковья Ивановна ганса хара ажал хэжэ байгаагүй, харин ажалай hүүлээр хэды камерын үхибүүдые суглуулаад, гэрэлтэ hайхан Совет орон тухай, Ленин багша тухай, пионерэй ажал хэрэг тухай налагай зохидоор хөөрэжэ эхилхэ. Манай Улаан Армиие диилэхэ хүсэн дэлхэй дээрэ байхагүй, тиимэhээ манайхид дайсаниие бута hамна сохихо гэжэ хэлэхэдэнь, үхибүүдэй хүйтэрhэн сэдьхэл дулаасахадал болоод, дайсаниие үзэн ядаха.

1944 он ябажа байгаа. Дайсан сохигдоhоор сохигдожо, фронт улам дүтэ болоно. Нэгэтэ концлагерь дээгүүрнь совет самолёдууд шуумайлдан ниидэжэ, гестаповецуудые ехээр айлгаhан юм. Харин манай эхэнэрнүүд, үхибүүд бүтүүхэнээ баясажа. Дайсанай hэсгүй дарагдажа байhые мэдээ hэн.

Майн нэгэнэй hайндэр дүтэлбэ. Нюуса далдаар пионерскэ сбор хэхэ тухайда Прасковья Ивановна мэдүүлбэ. Тиигэжэ үхибүүд бэе бэедээ дамжуулжа, пионерскэ сбортоо бэлдэжэ эхилбэ.

Тэрэ үдэр лагериин комендант үгы байгаа. Пионерскэ сборто үхибүүд бүгэдөөрэн шахуу сугларба. Арбан хоёр наhатай Роза Толстихинае эгээ түрүүн пионертэ абаба. Нюужа ябаhан улаан үнгэтэй хубсаhанhaa альганай шэнээн бүд шуулажа абаад, галстугуудые хэhэн байгаа. Галстук зүүлгэхэдэнь, Роза басаган уярба.

— Би эдир пионер, бүхы үйлэ зоболонгые дабажа шадахаб, айжа хоргодохогүйб, дайсанай урдаhaa эрэлхэг зоримгойгоор шэртэн харахаб гэжэ тангариглнаб... Дайсанай хара муухай хэрэгтэ hаад тойбо хэхэб, илалтын үдэрэй ерэтэр арад зондоо туhатай юумэ хэхэб гэжэ үгэеэ үгэнэб, — гэжэ Роза басаган бултанай дуулахаар хэлэбэ.

Үхибүүдэй нюдэд hүрөөтэй шангаар ялалзажа, тоогүй олон улаан галстугуудай сэлмэг агаарта намилзажа байхые hануулхадал болоо hэн. Пионертэ ороhон үхибүүд жэрылдэн зогсонхой, эдир барабанщик тухай дуу дуулаба.

Концлагерьта байhан пионернүүдэй тангариг Прасковья Ивановна өөрөө зохёоhон юм. Тиигэжэ Эхэ оронhoo холо, тамын газарта, алуурша дайсанай хамар дорохоно пионерскэ отряд эмхидхэгдээ бэлэй. Прасковья Ивановнагай дурадхалаар лагериин пионернүүд тимуровска команда байгуулжа, ябаха шадалгүй болоhон хүнүүдтэ туhаламжа хүргэжэ захалба. Үхибүүдэй үнжэгэн зээлэн харасые харахадаа, гэнэн хонгор зүгаае шагнахадаа, үбшэнтэн зоригжожо, ажамидаралай түлөө заабол тэмсэхэ ёhотойб, уялгатайшьеб гэжэ сэдьхэхэ. Тиигэжэ нилээд олон хүнүүд хүл дээрээ бодоhон шуу.

Фронтын дүтэлхэ тума дайсан галзууржа, хамаг сухалаа үхибүүдтэ, эхэнэрнүүдтэ гаргадаг болобо. Үхэр буунуудай hүрөөтэй шанга абяан, самолёдуудай ниидэхэ тон элеэр дуулдажа захалба. Эхэнэрнүүдые юундэшьеб даа ажалда гаргахаа болибо. Концлагерьта байhан бүхы зониие галдажа алаха гэhэн муухай мэдээн июлиин гушанай үдэр тарабал даа. Яахаб, хайшан гэхэб? Игээд лэ үхэхэ гэжэ гү? Ямар муухай үзэл гээшэб. Гестаповецууд бүхы бараагуудай үүдэ, сонхонуудые хаагаад, бүхэлжэрхибэ. Теэд галдажа үрдеэгүй. Үглөөнэй үүр хирзаанаар манай танкнууд түерhөөр ерэжэ, лагериин үүдэн сэлигдээ hэн.

3.

Прасковья Ивановна уданшьегүй Улаан-Үдээ ерэбэ. Үбгэниинь дайнай түрүүшын үдэр баатарай үхэлөөр алдалан унаhан байгаа. Гүрэн тэрээндэ туhаламжа хүргэбэ. Ямаршьегүй ажаhуужа, хүдэлжэ байха бэлэй. Талааниинь буруулхадаа, эжытэйгээ концлагерьhaa ерэлсэhэн Валерий гэжэ хүбүүниинь Сэлэнгын эрьюулгэдэ абташоо. Хэршье зохёо hаа, наhанhaa урид хүгшэрhэн эхэнэрэй сэдьхэл hайн hайхан зандаа.

Хашаа соогоо хүүгэдэй талмай эмхидхэжэ, хөөрэлдөө хэхэ, hонирхолтой олон наада түхеэрхэ юм. hайндэрэй болоходо үхибүүд зүжэг наада табижа, түрэлхидыэ баясуулхал даа. Мүнөө Прасковья Ивановна пенсидэ гаранхай. Тингэбэшье hанаа амархан hуудаггүй, бүхы сагаа үхибүүдтэй хамта үнгэргэнэ.

Е. ГОЛУБЕВ.
М. ОСОДОЕВ.

ЭДИР УРАН ЗУРААШАН

13-тай уран зурааша Юлия Деменковагай зурагуудай выставкэ Уфа хотодо эмхидхэгдэбэ. Карандашаар, уhан шэрээр бүтээhэн хэдэн арбаад зураг эндэ табигдаhан байгаа. Эдэ бүгэдэ үхибүүнэй гараар бүтээгдээ гэжэ этигэхэнь бэрхэшээлтэй.

Юлиин эхэ Эльвира Деменкова хүүгэдэй саадта хүгжэмэй багшаар хүдэлдэг юм. Басагамни хэлэндэ орохоhoo урид зуража эхилээ hэн гэжэ тэрэ хөөрэнэ. Карандаш, саарhан—эдэ бүгэдэ үхибүүнэй юрын hонирхол бэшэ, харин зурхэ сэдьхэлэйнь эрилтэ, уран бэлигынь болоно гэжэ уданшьегүй эли болобо.

Уран зурагай онол шадабарида хаанашье hураагүй hурагша ёhотойл уран зурааша болонхой гэжэ мэргэжэлтэд тоолоно. Тэрэ түби дэлхэйе өөрын нюдөөр хаража шадана, өөрын нугалбаритай. Зураг бүтээлнүүдынь уран хурса, шэрэ будагынь таарулагданхай. Юлиин бүтээлнүүдые харахада, тэрэ карандашаараа нэгэшье үлүү шудараагүй байна.

— Үльгэр онтохонуудые шэмэглэхэ дуратайб, — гэжэ Юля хөөрэнэ (тэрэ үльгэр найруулан зохёохо дуратай). —Хүгжэм доро зураха дуратайб...

Японой найруулгануудаар hурагша басаганай бүлэг зурагуудаа бүтээhэниинь дэмы бэшэ. Ушарынь юуб гэхэдэ, Юля Нарата ороной уран шүлэгөөр hонирходог юм. Зүүн зүгэй ороной арад зоной образуудые эндэhээ халан абадаг байна.

Энэ выставкэ хадаа Уфагай эдир зураашын уран бэлигые түрүүшынхеэ мэдэрhэн ушар бэшэ юм. Нютагай хэблэлээр гаргагдаhан нэгэ номые Юля шэмэглээ. Тиихэдэ түбэй телевидени тэрэнэй уран бэлиг тухай фильм буулгахые захил хэнхэй.

Анатолий ПРАЗДНИКОВ,
АПН-эй корр.

Уфа.

ХИЛЫН СААНАhАА

ЛИССАБОН

Революционно соведэй шиидхэбэри

ТАСС

Португалиин республикын президентын канцеляриин сентябриин 26-да тунхаглаhан тусхай коммюнике дотор иигэжэ мэдээсэгдэнэ. Мүнөөнэй сэрэгэй-политическэ байдалай гайтай шанга байhантай, ниитын гүрим эбдэдэг тулалдаануудтай дашарамдуулан, мүн орон дотор аали номгон оршон байдал хангаха зорилгоор Революционно совет гүрим сахиха тушаа яаралтай хэмжээ абаха сэрэгэй бүлэг байгуулха гэhэн шиидхэбэри абаба. Энэ бүлэг хадаа республикын президентын ба зэбсэгтэ хүсэнүүдэй штабай начальнигай сэхэ мэдэл доро байха юм.

БЕЙРУТ

НАЦИОНАЛЬНА ЭБЛЭРЭЛГЫН КОМИТЕТ ЭМХИДХЭГДЭЭ

ТАСС

Национальна эблэрэлгын комитет Сириин премьер-министрэй орлогшо, гадаадын хэрэгүүдэй министр А. Х. Хаддамай туhаламжаар Ливанда эмхидхэгдэбэ. Энэ комитедтэ правительствын министрнүүд, түрүү хараа бодол баримталдаг социалис партиин түрүүлэгшэ К. Джумблат, Катаиб гэдэг партиин удамарша П. Жмайель, мүн бусад политическэ партинуудай ба шажанай бүлгэмүүдэй түлөөлэгшэд оробо. Тус комитет Ливандахи зүришэлдөөе политическэ талаарнь шиидхэхэдэ туhа хүргэхэ зорилготой.

Премьер-министр Р. Караме, дотоодын хэрэгүүдэй министр К. Шамун, Сириин премьер-министрэй орлогшо, гадаадын хэрэгүүдэй министр А. Х. Хаддам, тэрэшэлэн ООП-ой гүйсэдкомой түрүүлэгшэ Я. Арафат гэгшэдэй хабаадалгатай зүблөөн сентябриин 24-дэ Бейрутда болоо, зэбсэгтэ тулалдаануудые, хүсэ хэрэглэлгэ болюулха тухай, бухы политическэ партинуудай зэбсэгтэ отрядуудые ниислэл хотоhоо гаргаха тухай шиидхэбэри баталан абаа.

ПАРИЖ

КОММУНИСТНУУД АЖАЛШАДТАЙ УУЛЗАБА

ТАСС

Францийн Коммунис партиин хүтэлбэрилэгшэд Парижай ажалшадай түлөөлэгшэдтэй ниислэл хотын «Мютюалите» гэжэ зал дотор уулзаба. ФКП-гэй генеральна секретарь Ж. Марше, ФКП-гэй ЦК-гай Политбюрогой гэшүүн, ЦК-гай секретарь П. Лоран, ФКП-гэй ЦК-гай Политбюрогой гэшүүн М. Венсан, Компартиин Парижай Федерациин секретарь А. Физбэн гэгшэд уулзалгада хабаадаа.

Ж. Марше сугларагшадай үмэнэ үгэ хэлэхэдээ, Франци экономическа хүшэр кризис үзэжэ байна гэжэ тусхайлан тэмдэглэбэ. 1200 мянган хүн ажалгүй ябана, үшөө 400 мянган хүн ажалгүй шахуу болонхой. Эдихэ, эдлэхэ юумэнүүдэй үнэ сэн ехээр хүндэрнэ, саарhан мүнгэнэй үнэ унана, хэдэн миллион француз бүлэнэр ядуу түлюур байдалда оронхой.

Ажалшадай дураа гуталга улам дэбэрнэ, ажалгүйдэлгэдэ эсэргүү, ажаллаха арга боломжо hайжаруулхын, ажабайдалай хэм хэмжээе дээшэлүүлхын түлөө тэмсэл улам үргэдэжэ байна. Коммунистнууд энэ тэмсэлые бүрин дэмжэнэ, — гэжэ ФКП-гэй генеральна секретарь мэдүүлбэ. Зүүнэй үзэлтэй хүсэнүүдэй хамтын программа бэелүүлэгдэбэл, демократическа ехэ хубилалтануудые хэхэ, орон дотор тохёолдоhон бэрхэшээлнүүдые усадхан зайсуулха арга олгохо hэн гэжэ тэрэ тусхайлан тэмдэглэбэ.

НЬЮ-ЙОРК

ООН-ой ГЕНЕРАЛЬНА АССАМБЛЕЙДЭ АША ҮРЭТЭЙ ҮГЭ ХЭЛЭЛГЭН БОЛОНО

ТАСС

ООН-ой Генеральна Ассамблейн XXX сесси дээрэ ниитэ политическэ асуудалаар үгэ хэлэлгэн боложо байhаар. Холбоото нацинуудай гэшүүд-гүрэнүүдэй түлөөлэгшэд үгэ хэлэхэдээ, политическэ оршон байдалые hуларуулха хэрэгтэй холбоотой уласхоорондын гол шухала асуудалнууд дээрэ тогтоhон байха юм. Эб найрамдалда дуратай совет үүсхэлнүүд олохон делегадуудай гол анхаралда байhaар.

Дэлхэйн энэ эмхиин хойшолуулашагүй зорилгонь юуб гэхэдэ, буу зэбсэг үрдилдэжэ байгаад бүтээлгые хизаарлаха, буу зэбсэг бүгэдэ ниитээрээ, хүсэдөөр хүряаха тушаа хэмжээнүүдые бэелүүлхэ хэрэгтэ хүсэлэл оролдолгоёо эдэбхижүүлхэ ябадал мүн болоно гээд, ПНР-эй гадаадын хэрэгүүдэй министр С. Ольшовский мэдүүлhэн байна. Польшо хадаа СССР-эй гаргаhан шэнэ шухала үүсхэлые бүримүhэн дэмжэнэ гээд С. Ольшовский хэлээ. Энэ үүсхэл хүн зониие олоор хюдаха буу зэбсэгэй шэнэ зүйлнүүдые, тиимэ зэбсэгэй шэнэ түхэл шэнжэнүүдые ухаалан зохёохо, үйлэдбэрилхэ ябадалые хорихо хэрэгтэ шэглүүлэгдэнхэй юм. Буу зэбсэг хүряаха талаар бүхэдэлхэйн конференци яаралтайгаар зарлаха шухала гэжэ министр мэдүүлээ.

Политическэ харилсаануудые hайжаруулга сэрэгэй талаар аюулгүй байдал хангаха ябадалтай зэргэ бэелүүлэгдэхэ ёhотой гэжэ Бельгиин гадаадын хэрэгүүдэй министр Р. Ван Элсланд мэдүүлээ. Гэхэ зуура, буу зэбсэг яаралтайгаар бүтээлгэ үргэлжэлүүлэгдэhээр. Илангаяа ядерна зэбсэг хизаарлаха асуудал мүнөө аргагүй шухала болонхой. Сэрэгэй зорилгоор ядерна туршалганuудые бүримүhэн болюулхын түлөө Бельги тэмсэнэ.

Зүүн болон баруун зүгэй оронуудай хоорондохи харилсаануудта түгшүүрилтэ байдалай hуларалгын тэмдэг үзэгдэhөөр гэжэ Нидерландынуудай гадаадын хэрэгүүдэй министр М. Ван дер Стул тэмдэглэhэн байна. Европодо аюулгүй байдал, харилсаа холбоо хангаха зүблөөнэй дүнгүүд бодото ажабайдалда нэтэрүүгээр бэелүүлэгдээ hаа, энэ зам дээрэ горитой алхам хэгдэхэ бэлэй гээд тэрэ тэмдэглээ. Политическэ талаар hуларуулгые сэрэгэй hуларалгаар батадхаха гээшэ Хельсинкэдэ баталан абтаhан шиидхэбэринүүдые бэелүүлгын гол hудаhанинь болоно. Ядерна зэбсэг тараан дэлгэрүүлгые уридшалан болюулха асуудалые шиидхэлгэ түрүүшын ээлжээнэй удха шанартай гээд М. Ван дер Стул мэдүүлээ.

Европодо аюулгүй байдал, харилсаа холбоо хангаха зүблөөнэй дүнгүүдтэ үндэр сэгнэлтэ үгөөд, Грециин гадаадын хэрэгүүдэй министр Д. Бициос иигэжэ хэлээ. Хельсинкидэ абтаhан документ — гансашье Европын бэшэ, мүн бүхы хүн түрэлтэнэй найдажа байhанай эшэ үндэhэн мүн.

ЛУАНДА

АНГОЛОДОХИ БАЙДАЛ

ТАСС

Анголодохи байдал орёо, шахардуу зандаа. Анголые сүлөөлхын түлөө арадай хүдэлөөнэй (МПЛА) зэбсэгтэ хүсэнүүд оронойнгоо газар дайдын гурбанай хоёр хубиие хинадаг байhaар. Гэхэ зуура, гадаадаhаа дэмжэгдэдэг ФНЛА, УНИТА гэдэг бусад хоёр эмхиин зэбсэгтэ отрядууд Анголын бэеэ даahан байдалтай болохын урда тээ hөөргэдэн добтолхо үсэд hэдэлгэ гаргажа байна. Тиигэhэнэй үндэhөөр ФНЛА-гай отрядууд ниислэлhээ 50 километртэ байдаг Кашиту хотохон орошон тойрондо мүнөө МПЛА-гай ба ФНЛА-гай отрядуудай хоорондо шанга байлдаанууд болоно.

Нютагай хэблэлэй мэдээсэhэнэй ёhoop, Анголо руу добтолон орохоор зэhэhэн Заирай сэрэгүүд Анголотой хилэлдэг районуудта сугларанхай байна. Түбэй фронт дээрэ, Кибалай районда, МПЛА-гай подразделенинүүдэй, УНИТА-гай ба ФНЛА-гай нэгэдэмэл отрядууд хоорондоо дайлалдана.

МПЛА-гай хиналта доро байдаг Луандадахи (ороной ниислэл) байдал заhараа.

Эндэ хүдэлмэришэдэй комитедүүд тогтоогдоод, предприятинуудые хүтэлбэрилгын хэрэгые даажа абанхай.

ПАРИЖ. (ТАСС). Заирай сэрэгүүд сентябриин 25-да Анголын хилые дабажа, Луанда провинци худар ороо. Анголын ниислэл — Луандада тунхаглагдаhан тусхай мэдээе үндэhэ болгон, Франс Пресс агентство иигэжэ мэдээсэнэ.

ПАРИЖ

Испанидахи мүрдэлгэ гэмнэлгэнүүдые буруушаана

ТАСС

Мүнөө эмиграцида байhан Дон Карлос Бурбонский өөрынгөө үг залгамжалагша болгон Франкогой томилhон Хуан Карлос Бурбонскиин эсэгэ — Испанидахи мүнөөнэй засагай ябуулгануудые буруушааhан мэдүүлгэ эндэ тараагаа. Франкис засаг захиргаан бүтэн бүрин улсые оролдон, «мүрдэлгэ хюдалга hүүлшынхээ hүхэрөөнүүдтэ эхилбэ» гэжэ тэрэ онсолон тэмдэглэнэ.

Испанидахи мүнөөнэй полицейскэ гүрэн али бухы сүлөө дарана гэжэ тэрэ доторонь хэлэгдэнэ.

Америкын Холбоото Штадуудта 8 миллион ажалгүйшүүл тоологдоно. Тэдэнэй дунда залуушуул, илангаа негр залуушуул олон.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: Нью-Йоркын ажалай биржэ дээрэ нимэ олон зон байна.

ТАСС-ай фотохроника.

БАЙГАЛ-АМАРАЙ БАРИЛГЫН АЙЛШАД

ВЛКСМ-эй ЦК-гай болон СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй дэргэдэхи физкультура болон спортын комитедэй шиидхэбэреэр Эхэ ороноймнай алдарта гимнастнууд БАМ-ай барилгашадта айлшалхаар аян замдаа гаранхай.

Эдэ спортсменүүд Москва хотоhoo ниидэжэ гараhaар хэдэн хонобо. Тиихэдэ эдэнэр зуурандаа Красноярск хотодо хэдэн хоног байжа, эндэхи ажалшадые баясуулаа. Эдэ үдэрнүүдтэ манай республикын ниислэл — Улаан-Үдэ хото хүрэжэ ерэмсэрээ, республикын ажалшадта гимнастикын упражнени харуулжа эхилбэ. Түрүүшын үдэр гэхэ гү, али пятницын үдэрэй 12 часhaa Москвагай нүүдэл циркын майхан соо Улаан-Үдэ хотын хүн зон багтажа ядатараа сугларжа, мэдээжэ спортсменүүдэй гүйсэдхэhэн номер бүхэниие гоёшоohoн, hайхашааhан байна.

СССР-эй суглуулагдамал командын олонхи гэшүүд манай Улаан-Үдэ хото хүрэжэ ерэhэн байна. Тэдэнэй дунда мэдээжэ гимнастнууд

...ГИМНАСТНУУД

Э. Саади, Н. Ким, Н. Дронова, С. Кудинова, Л. Горбик, Р. Бичукина, Н. Андрианов, А. Дитягин, П. Шамугия, В. Сафронов, Ф. Кулаксизов болон бусад бии. Гимнастнуудтай суг ороноймнай суглуулагдамал командын ахалагша тренернүүд Л. Латынина, Л. Аркаев, hурган хүмүүжүүлэгшэд В. Хомутов, Н. Толкачев, В. Байдин гэгшэд ябалсана.

Улаан-Үдэ хотын ажалшад алдар суута гараhан гимнастнуудаа хүндэмүүшэ ёhoop угтажа абаа. Уржадэр, үсэгэлдэр гимнастнууд бэлиг шадабарияа гурба удаа харуулжа, олоной hайшаал, магтаалда хүртэбэ.

Хойто үдэрынь эдэнэр Эрхүү хото хүрэжэ, областиин ажалшадтай уулзаха, хөөрэлдэхэ зорилготой. Удаань эдэнэр хэдэн бүлэг боложо хубаараад Магистральна, Улькан, Звездный тосхонууд шадар ажаллажа байhан БАМ-ай барилгашадта хүрэхэ түсэбтэй.

Манай корр.

«Гидропроект» гэжэ Бүхэсоюзна институдай Ангарын экспедициин комплексно парти Байгалай үмэнын хойто заха шадархи Витим мүрэн дээрэ шэнжэлгэ хэжэ байнхай. Тэндэ Байгал-Амарай магистральда зайн гал үгэхэ Мокско ГЭС-эй барилга хараалагданхай.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: Мокско ГЭС-эй проектын главна инженер Г. И. Максимов, тэрэнэй орлогшо Н. М. Камнев, партиин начальник А. И. Юдкевич.

ТАСС-ай фотохронико.

...УРАН ЗУРААШАД

Байгал-Амарай түмэр замай магистралиин барилгашадта Карагандагай бүлэг уран зураашад ерэжэ, арбан хоногой туршада айлшалба. Уран зураашад Юрий Камелин, Людмила Смирнова, Игорь Антипов гэгшэд тэрэ бүлэгэй бүридэлдэ оролсоhон байгаа.

Казахай ССР-hээ ерэhэн уран зураашад магистралиин барилгашадай ажал хэрэгүүдтэй, ажабайдалтай hайнаар танилсажа, тэдэнэртэй уулзажа, үнэн зүрхэнэй хөөрэлдөөнүүдые хэhэн байна. Тэдэнэр Буряад ороной хойто зүгэй үзэсхэлэнтэ байгаалиие ехэтэ hайхашааhан, хэдэн олон зурагай эскизүүдые хэhэн байха юм.

БАМ-ай барилгашадай Гоуджикит тосхондо түгэсхэлэй уулзалга болобо. Уран зураашад өөhэдынгөө саашанхи ажалай түсэб тухай тэндэ хөөрэжэ, барилгашадые баясуулаа. Удаань тоннельнэ 12-дохи отрядай хүдэлмэрилэгшэдтэ уран бүтээлэй 36 зураг бэлэглэбэ. Тэдэниие СССР-эй уран зураашадай холбооной Карагандагай отделени БАМ-айхидта бэлэг болгон эльгээhэн байгаа.

Манай корр.

ПАН ПРОФЕССОР, МЭНДЭ АМАР!

«Кабачок 13 стульев» гэhэн сэнхир экранай программа хараха дуратайшуул эдэнэрые hайн таниха байха. Тайгын дундуур самсаалтан гараха Байгал-Амарай түмэр замай барилгашадта айлшаар ерэhэн Москвагай Сатирын театрай бүлэг артистнар манай республикын ниислэл хото Улаан-Үдэ ерэбэ Эдэ хэд бэ гэбэл, үнинэй бүгэдэндэ мэдээжэ болоhон артистнар З. М. Высоковский, Б. В. Рунге, О. А. Аросева, Н. А. Защипина, В. Г. Козел, И. И. Москвина, Ь. М. Кумаритов, Э. А. Новик гэгшэд болоно.

Энэ зундаа Казахай ССР-ээр айлшалаабди, Алма-Ата, Целиноград, Караганда хотонуудай ажалшадтай манай театрай артистнар уулзаhан, концерт харуулhан байна. Удангүй театраймнай шэнэ сезон эхилхэнь. Арбаад хоног амарха эрхэтэй болоhон аад, бидэнэр, бүлэг артистнар БАМ-ай барилгашадта зорижо ерээбди,— гээд Борис Васильевич Рунге хөөрэнэ.

Барилгашадтай уулзаhан тухайгаа хөөрэжэ үгэхыень О. А. Аросевада хандабабди.

— Усть-Кут би хоёрдохёо ерээб. Үнгэрэгшэ хабар, коммунис субботнигой үедэ Владимир Георгиевич Козел бидэ хоёр Усть-Кудай барилгашадтай уулзаа бэлэйбди. Мүнөө ерэхэдэмнай тон ондоо болошоhон байгаа. Лено мүрэн дээгүүр хүүргэ табигдажа, ашаглалгада үгтэhэнэй баяр, олон зоной хабаадалгатай митинг болоо. Удаань эндэ, шэнэ хүүргын дэргэдэ бидэ концерт харуулаабди. Манай артистнар барилгашад хоёрой хоорондо хани ёhоной харилсаан байгуулагдаа. Өөhэдынгөө ажал хүдэлмэри тухай, амжалта, түйлалта тухай бэшэлсэжэ байха гэжэ хэлсээбди. Звездный тосхоной барилгашадай урда хоёр концерт харуулаабди, — гээд Ольга Александровна хөөрэнэ. — Иимэ концертнүүд нэгэ талаараа ажалшадай урда бидэнэй, артистнарай тоосоон болоно.

Сатирын театрай артистнар манай харагшадай урда Ленинскэ шангай лауреат Н. Погодиной «Темп-1929» болон «Лев Гурыч Синичкин» гэhэн зүжэгүүдhээ хэhэгүүдые, «Кабачок 13 стульев» программаhаа миниатюрануудые табиха юм. Мүн эстрадын hонирхолтой бүтээлнүүд харуулагдаха.

Б. БАТОЕВ.

МАНАЙ ТЕАТРТА— ХҮНДЭЛЭЛЭЙ ДИПЛОМ

Эсэгэ ороноо хамгаалгын Агууехэ дайнда совет арадай түйлаhан илалтын 30 жэлэй ойн хүндэлэлдэ сэрэгэй-патриотическа темэдэ зорюулан, хүгжэмтэ театрнуудта табигдаhан зүжэгүүдэй Бүхэсоюзна харалгын дүнгүүд тухай СССР-эй Культурын министерствын коллегиин тогтоолой ёhoop, Буряадай Ленинэй орденто оперо ба баледэй театр «Хоёр капитан» (композитор Г. Шантырь, дирижер Э. Кивилоо, режиссер С. Лапиров, уран зурааша Н, Манилов) гэhэн оперно зүжэгэй түлөө Хүндэлэлэй дипломоор шагнагдаба.

Түс харалгын дүнгөөр СССР-эй Ехэ театр 1-дэхи шанда, Одессын оперно театр ба Киргизиин ССР-эй театр 2-дохи шангуудта, 3-дахи шанда Саратовай театр хүртөө.

С. М. Кировэй нэрэмжэтэ Ленинградай оперо ба баледэй академическэ театр, Новосибирскын оперо ба баледэй академическэ театр Хүндэлэлэй дипломоор шагнагдаа.

Энэ ехэ шагнал хадаа ороноймнай зүүн хизаарай соёлой томо гуламта болохо манай театрай улам хүгжэжэ, зохёон бүтээхы хүдэлмэридөө амжалта түйлажа байhые гэршэлэн харуулна.

Ш. ДАМДИНОВ.

hОНИРХОЛТОЙ ВЫСТАВКЭ

Зундаа үхибүүдэй ажаллаhан, амарhан тухай хөөрэhэн hонирхолтой выставкэ үнгэрэгдэбэ. Баргажанай дунда hургуулиин hурагшад удха түгэлдэр, гоё hайхан фото-зурагуудые эндэ табяа. Энэ жэлдэ эдиршүүл hургуулиин лесничествэдэ ажаллаhан юм. Выставкэдэ табигдаhан фото-зурагууд эдэ бүгэдэн тухай хөөрэжэ үгэнэ.

Ажал хэрэгтээ эдэбхи үүсхэлтэйгээр хандадаг Ирина Марковна Малыгинагай хүтэлбэри доро Баргажанай-Адагай hургуулиин hурагшад Байгалай Давша тохойе харуулаа. Арюун тунгалаг Байгал далайн гоё hайханиие, тэрэнэй байгаалиин баян байhые, тэндэ хүдэлдэг ажалша бэрхэ хүнүүдые эдиршүүл фото-зурагтаа буулгажа, выставкэдэ табяа. Тэрээнhээ гадна, түс hургуулиин hурагшад Ленинградаар айлшалаад бусаhан юм. Тэрээгүүр аяншалhан тухайгаа эндэ тоосоhон байна. Фото-зурагууд, үдэрэй тэмдэглэлнүүд, аяншалгын маршрудууд — эдэ бүгэдэ гоё hайханаар шэмэглэгдэн гоёогдоо.

Баргажанай хүүгэдэй саадай багашуулай выставкэдэ табиhан хүдэлмэринүүд эндэ ерэгшэдэй hонирхол ехэтэ татаа. Хүмүүжүүлэгшэдэйн хүтэлбэри доро багашуул саарhaар, шабараар, пластилинаар hонирхолтой олон экспонадуудые хэжэ бүтээгээ. «Мүнхэ гал», «Енхобо сэсэгүүд», «Хорёогой саана наран сэсэг» гэhэн үхибүүдэй бүтээлнүүд олоной дура татаа. Юуб гэхэдэ, нарин нягтаар, гоё hайханаар хэhэн бүтээлнүүд байна бшуу. Үндэгэнэй хальhaар клоунай нюур бүтээгээ. Мүн хилэн үнгэтэй саарhaар буряад хубсаhа оёhон байха юм.

Иимэ выставкэнүүд ходо үнгэргэгдэдэг hаань, hайн бэлэй.

Н. ГАЛДАНОВ.

АЛТАН НАМАРАЙ hАЙНДЭР

Мүнөө Буряадаймнай hургуулинуудта «Алтан намарай» hайндэрнүүд хаа haанагүй үнгэргэгдэжэ байна.

Сентябриин 23-да Улаан-Үдэ хотын 33-дахи дунда hургуулида «Алтан намар» гэhэн ахалагша классуудай үдэшэнүүд болоо. Эндэ ахалагша классуудай эдиршүүлэй дунда олон тоото конкурснууд эмхидхэгдээ, класс бүхэн намар тухай шүлэг, дуу гүйсэдхөө.

Тиихэдэ зунай амаралтын үедэ түс hургуулиин ахалагша классуудай 56 hурагшад хоёр бригада боложо хубаараад, ажал хэhэн байна. Нэгэ бригадань Улаан-Үдын Кировэй нэрэмжэтэ заводто хүдэлөө. Харин нүгөөдэ бригадын гэшүүд hургуулидаа элдэб ажал хээ. Бал дээрэ үйлэдбэриин бригадануудай хэhэн хүдэлмэриин дүнгүүд согсологдожо, hурагшадай ажалда hайн сэгнэлтэ үгтэhэн байна. Бригадын гэшүүдтэ hургуулиин дирекциин болон партийна эхин организациин Хүндэлэлэй грамотанууд, бэлэгүүд барюулагдаа.

Бүхы конкурснуудай дүнгүүдээр 9 «б» класс түрүү hуури эзэлжэ, магтаал болон бэлэгүүдтэ хүртөө.

Балай түгэсхэлдэ хатар, наадан болоhон байна.

З. ДАМБАЕВА,
багша.

АГИТБРИГАДА АЙЛШАЛНА

Белоозерскын соёлой байшангай дэргэдэ уран hайханай бүлгэм байгуулагданхай. Венера Гельметгинова агитбригадые хүтэлбэрилнэ. Түс агитбригада Борьёогой совхозой ажалшадые соёлой талаар хангажа эхилээ. Нютагай артистнар 1-дэхи фермын хонишод болон haалишадта айлшалжа, түрүүшынгээ концерт харуулба. Наадаанай эхилхын урда тээ совхозой рабочкомой түрүүлэгшэ Г. П. Выборова политинформаци хээ.

Уран hайханай бүлгэмэй гэшүүд мүнөө таряа хуряалгада хүдэлжэ байhан таряашадта айлшална. Механизаторнууд хэдышье туха сүлөөгүй байбашье, саг зуурын забhарлалга оложо, нютагайнгаа артистнарай ирагуу дуунуудые шагнахаяа, хүнгэн сонбон хатар харахаяа олоороо сугларба. Мүн шог ёгто найруулганууд концертын программада ороно. Агитбригадын гэшүүд таряашадай дунда дэлгэрhэн социалис мүрысөөнэй дүн согсолжо, ажалhaa hамшагшадые хурса үгөөр «хадхаhан» шүүмжэлхы удхатай хуудаhануудые гаргаа.

Үдэшэ орой тэдэнэр ороохоной тоог дээрэ хүдэлдэг таряашадта айлшалжа, концерт харуулаа. Тиихэдэ Белоозерскын сельскэ Соведэй гүйсэдкомой түрүүлэгшэ Г. С. Одоев таряа хуряалгын hүүлшын долоон хоногой ажалай дүн гаргажа, сугларгшадта мэдээсээ.

Графигай ёhoop агитбригадын гэшүүд Борьёогой совхоздо туhалхаяа ерэhэн Улаан-Үдын автотранспортна предприятиин жолоошодые соёлой талаар хангаха юм. Концертын программа үе-үе болоод лэ шэнэлэгдэжэ байхаар хараалагдана.

Совхозой хүдэлмэришэд, алба хаагшад агитбригадын бүридэлдэ ороно. Жэшээлхэдэ, Лидия Михачеева, Иван Алемасов, совхозрабкоопой товаровед Галина Федотова, ажаhуудалай эрилтэ хангадаг комбинадай хүдэлмэрилэгшэ Светлана Емонакова гэгшэд агитбригадын хүдэлмэридэ эдэбхитэйгээр хабаадалсана.

М. ГАЛСАНОВ.

Баргажанай аймагай Уланай колхозой түб hуурин жэл бүри үргэдэжэ, болбосон түхэлтэй болоно. Эндэ байрын шэнэ гэрнүүд олоор баригдажа, үргэн уулица үйлсөөрнь элдэб hөөг, модод таригдана. Мүн Улан hууринай тэг дунда нютагайнгаа баатар хүбүүн Гуржап Ванюшкеевич Очировай дурасхаалда табигдаhан хүшөө олоной анхарал татажа, hууринай шэмэг болоно.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: Г. В. Очировай дурасхаалда табигдаhан хүшөө.

Ц. ЦЫРЕНЖАПОВАЙ фото.

УРАН ЗОХЁОЛШО, АРТИСТНУУД— ХЭЖЭНГЭДЭ

Үшөөл шанга элшэтэй наранай Худанай үртөөhөө эхилээд, Мүнгэд хүрэтэрхи нэмжээ шара таряалангые алтаруулхада, комбайнернууд, жолоошод үдынгөө хоол барихаяа полевой стандаа сугларба. Тэдэнэй анхаралые юрэ бусын айлшадай, ялагар хара баяанай татаhаниинь, тиинтшье унаhан малгайгаа абаха сүлөөгүй ябаhан хуряалгашадай яаралтай түргэн эдеэлhэниинь гайхалгүй.

— Мүнөө үдэшэ таанадые клубта уринабди. Айлшалжа ерэhэн уран зохёолшо, артистнарнай бэлиг шадабарияа харуулха. Ажалдатнай амжалта хүсөөд, энэ байрадаа хоёр нэгэ дуу дуулажа, шүлэг уншажа үгэхэнь, — гэжэ рабочкомой түлөөлэгшын хэлэхэдэ, хүдэр альгануудаа хүнхинэсэ ташалдаба.

Энэ уулзалга Хэжэнгын аймагай «Октябриин 50 жэл» совхозой нэгэдэхи отделениин тоог дээрэ болоhэн. Харин үдэшэ орой ажалшад уриhан ёhoорнь клубтаа суглараа haаб даа.

Түрүүлэн үгэ хэлэhэн үбгэн поэт Данри Данилович Хилтухиние эндэ барандаа таниха байгаа. Юуб гэхэдэ, нютагайнь хүбүүн Советскэ Союзай Герой Дарма Жанаев тухай поэмэ бэшэхэдээ, тэрэ эндэхи айлаар ябаhан, үбгэд, хүгшэдтэй хөөрэлдэhэн, агалаг Худаниие ара үбэргүй таниха болоhон бэлэй. Тиимэhээл Данри Хилтухиние онсо баясхалантайгаар угтаhаниинь ойлгосотой. Поэт мүнөө мэдээжэ болоhон поэмынгээ хэhэгүүдые ород, буряад хэлэн дээрэ уншажа, Худанай үртөөгөөрхиниие ехэ баясуулба.

Удаань Данри Хилтухинтай нэгэ бүлэг боложо, Хэжэнгыхидтэ айлшалhан Буряадай АССР-эй арадай артист Дугаржаб Дашиев, Буряадай АССР-эй габьяата артист Нина Манжеева гэгшэд уран хоолойн хухалга зэдэлүүлээ. Буряад, ород дуунууд нэрьемэ альга ташалган доро ханхинаа. hүүлдэнь эндэхи тракторно-таряан ажалай бригадын бригадир Цырендоржо Гармаханов айлшадайнгаа гар халуунаар барижа:

— Баясуулбат даа манаа. Ходол ерэжэ байгыт, үнэн сэдьхэлhээ баярлахалди, — гэжэ уряа юм.

Буряадай Уран зохёолшодой холбооной дэргэдэхи арад зоной дунда уран зохёол нэбтэрүүлхэ бюрогой зууршалгаар ябаа эдэ нүхэднай хэдыхэн хоногой туршада Хэжэнгын аймагай бүхы ажахынуудаар ябаа. Тэдэндэ Могсохон, Загаhата, Чисаана, Эдэрмэг, Ородой-Адаг, Хэжэнгэ нютагаархин баясан альгаа ташаа. Уран зохёолшод, артистнууд ойро зуурхана хори гаран уулзалга хээ.

Манай корр.

ТЕЛЕВИДЕНИ

Сентябриин 28-haa октябриин 5 боло

ВОСКРЕСЕНИ, 28

НЭГЭДЭХИ ПРОГРАММА

«Орбита». 09.55 — Дамжуулгын программа. 10.00 — Шэнэ hонин. 10.10 — «Мүнөөдэр — машина бүтээгшэдэй үдэр» (үнгэтэ). 10.25 — Мультфильмнүүд харуулагдаха (үнгэтэ). 10.55 — «Коллежский регистратор»—уран hайханай фильм. Ороной экрануудта гараhaар 50 жэлэйнь ойдо. 12.05 — «Жолоодогшод» — документальна фильм. 12.30 — «Хүгжэмтэ киоск» (үнгэтэ). 13.00 — «Советскэ Союзда алба хэнэб!» 14.00 — Забhарлалга. 14.10 — «Байгаалиин харуулшад» — Бүхэсоюзна телевизионно олимпиада (үнгэтэ). 15.10— «Советскэ Союз хариин айлшадай харахада...» (үнгэтэ). 15.25 — «Онтохоной хойноhoo онтохон» — мультфильм (үнгэтэ). 15.45 — «Киногоор аяншалагшадай клуб» (үнгэтэ). 16.45 — «Уласхоорондын hонин». 17.15 — «Мүнөөдэр—машина бүтээгшэдэй үдэр» (үнгэтэ). 17.30 — «Амаралтын сагта». Машина бүтээгшэдэй үдэртэ зорюулагдаhан хүгжэмтэ дамжуулга (үнгэтэ). 18.30 — «Время». 19.00 — «Циркын галнууд». 19.45 — Забhарлалга. 19.55 — Хоккей. «Спартак» (М).—«Химик» (Воскресенск. (үнгэтэ). 21.15 — «Минии ба шинии Уралмаш» — документальна фильм. 21.45 — «Артлото» (үнгэтэ). 23.15 — «Циркын галнууд» 24.00 — «Время». 00.30 — «С. С. Смирновой зохёолой хуудаhануудhaa». 01.15 — Забhарлалга. 01.25 — «Коллежский регистратор» — кинофильм. 02.35 — «Дуун, романс, вальс» (үнгэтэ).

ПОНЕДЕЛЬНИК, 29

НЭГЭДЭХИ ПРОГРАММА

Улаан-Үдэ. 18.00 — Дамжуулгын программа. 18.05— «Сэлэнгэ». — телевизионно журнал (буряадаар). 19.05— «Уласхоорондын шэнжэлэл». 19.25 — «Сэсэг» — эхэнэрнүүдэй телевизионно журнал. 20.25 — «И тогда я сказал: «Нет!» — уран hайханай фильм. 21.35 — «Хүн ба хуули». 22.35 — «Ажалай эстафетэ». 22.55 — Хүгжэмтэ киноочерк. «РСФСР-эй габьяата артист В. Буруев дуулаха».

ВТОРНИК, 30

НЭГЭДЭХИ ПРОГРАММА

«Орбита». 10.55 — «Коммунистнууд урагшаа!» Александр Межировэй шүлэгүүд. 11.45 — «Бидэнэр байгаалитай танилсанабди». 12.00 — Классическа хүгжэмэй концерт. 12.30 — «Мэргэжэл тухай хөөрэлдөөн». «Олзобориин флодой матрос». 13.00 — «Ород аяншалагшад ба шэнжэлэгшэд». «Дэлхэйе тойроhон түрүүшын аяншалга». 13.30 — 13.40 — Забhарлалга. 13.40— «Эжын hургуули». 14.15 — «Алтан ното» — ГДР-hээ дамжуулагдаха (үнгэтэ). 15.15 — «Театр тухай рассказууд». 16.15 — «КПСС-эй XXV съездые угтуулан». 17.00 — «Манай адрес — Советскэ Союз» (үнгэтэ). 18.00 — Спортын hонин (үнгэтэ). 18.30 — «Время».

Улаан-Үдэ. 19.00 — «Түсэбтэ табан жэл, түгэсхэхы жэл». КПСС-эй Буряадай обкомой секретарь В. Ф. Лысов үгэ хэлэхэ.

«Орбита». 19.30 — 19.40 Забhарлалга. 19.40 — «Алтан ното» — ГДР-hээ дамжуулга (үнгэтэ). 21.40 — «КПСС-эй XXV съездые угтуулан». «Эрхүүгэй областиин ажалшад мүрысэнэ». КПСС-эй Эрхүүгэй обкомой нэгэдэхи секретарь Н. В. Банников дамжуулгада хабаадалсаха. 22.25 — «Манай адрес — Советскэ Союз» (үнгэтэ). 23.25 — Спортын hонин (үнгэтэ). 24.00 — «Время».

ХОЕРДОХИ ПРОГРАММА

Улаан-Үдэ. 18.00 — Үхибүүдтэ. «Ерыш наашаа, онтохон». 18.20 — «Буряадай уран зураашадай мастерской соо».

«Орбита». 19.00— «Эжын hургуули».

Улаан-Үдэ. 19.30 — «Талын галнууд» — телевизионно журнал (буряадаар). 20.10 — Телевизионно hонин. 20.30 — «Уласхоорондын шэнжэлэл» (буряадаар). 20.50 — «Политическэ hуралсалай шэнэ жэлые угтуулан». 21.10 — Буряад хэлэн дээрэ хөөрэлдөөн.

СРЕДА, ОКТЯБРИИН 1.

НЭГЭДЭХИ ПРОГРАММА

«Орбита». 10.00 — Шэнэ hонин. 10.10 — Телевизионно документальна фильмүүдэй программа. 10.50 — «Кондратий Рылеев». 11.40 — Үхибүүдтэ зорюулагдаhан фильмүүд. «Зеленый патруль» — уран hайханай фильм. 12.50 — «Зум-Зум» — мультфильм. 13.05 — «Түрүүшын ном хэблэгшэ Иван Федоров». 13.30 — Л. Пантелеев, Г. Седых. «Республика Шкид». 14.00 — 14.10 — Забhарлалга. 14.10 — «Зураг бүхэндэнь—наран» (үнгэтэ). 14.30 — «Лев Гурыч Синичкин» — телевизионно уран hайханай фильм (үнгэтэ). 15.45 — «Эрдэмтын үгэ» (үнгэтэ). 16.00 — «Түрэл аялганууд». 16.30 — «Эхын зүрхэн» — телевизионно очерк. 17.00 —Колобжегдэхи дуунай фестиваль (үнгэтэ). (Польшо). 18.00 — Л. Мартынов — уран шүлэг. 18.30 — «Время». 19.00 — А. Соловьяненко дуулаха (үнгэтэ). 19.15— «Хүн ба хуули». 19.45 — «Лев Гурыч Синичкин» — телевизионно уран hайханай фильм. 21.00 — 21.10 — Забhарлалга. 21.10 — «Эрдэмтын үгэ». СССР-эй Наукануудай академиин вице-президент, Социалис Ажалай Герой, академик М. А. Лаврентьев үгэ хэлэхэ (үнгэтэ).

Улаан-Үдэ. 21.25 — Хүдөө ажахын хүдэлмэрилэгшэдтэ зорюулагдаhан дамжуулга. 21.45 — Шэнэ hонин.

«Орбита». 21.25 — «Эхын зүрхэн» — телеочерк. 22.25 — Колобжегдэхи дуунай фестиваль (үнгэтэ). (Польшо). 23.25 — Л. Мартынов— уран шүлэг. 24.00 — Футбол. «Динамо» (К) — «Олимпиакос» (Пирей). Киевhээ дамжуулагдаха (үнгэтэ).

ХОЁРДОХИ ПРОГРАММА

Улаан-Үдэ. 19.10 — «Шинии номой хуудаhануудаар». 19.35 — «Элүүр энхэ байлга» — телевизионно журнал (буряадаар). 19.55 — «Факел» — залуушуулда зорюулагдаhан программа. 20.35— Телевизионно hонин. 20.55— Буряадай телевидениин ба радиогой арадай инструментнүүдэй оркестрэй концерт.

ЧЕТВЕРГ, 2

НЭГЭДЭХИ ПРОГРАММА

«Орбита». 10.00 — Шэнэ hонин. 10.10 — Телевизионно документальна фильмүүдэй программа. 10.45 — Футбол. «Динамо» (К) — «Олимпиакос» (Пирей). Киевhээ дамжуулга. 11.30 — «Бидэнэр байгаалитай танилсанабди». 11.55 — «Москва ба москвагайхид». 12.25 — «Былины». 13.00 — «Шатарай hургуули». 13.30—«Орленок» гэжэ студиин концертнэ зал соо. 14.00 -- 14.10 — Забhарлалга. 14.10 — «Светлые ожидания» — телевизионно зүжэг. Түрүүшынхеэ харуулагдаха (үнгэтэ). 15.35 — «Спортлотогой» тираж (үнгэтэ). 15.45— Р. Щедрин «Анна Каренина» — хүгжэм. 16.15 — «Миллионуудай ленинскэ университет». 16.45 — «Судьба поэта» — уран hайханай фильм. 18.30 — «Время».

Улаан-Үдэ. 19.00 — «Минии Есенин» (буряадаар дамжуулга). 19.20 — Шэнэ hонин.

«Орбита». 19.30 — «Миллионуудай ленинскэ университет». «Социалис мүрысөөн ба ажалай аша үрэ». 20.00 — «Алтан ното». ГДР-hээ дамжуулга (үнгэтэ). 21.00 — 21.10 — Забhарлалга. 21.10 — Уласхоорондын конкурснуудай лауреат А. Скобронский наадаха (үнгэтэ). 21.40 — «Судьба поэта» — уран hайханай фильм. 23.30 — «Шатарай hургуули». 24.00 — «Время».

ХОЁРДОХИ ПРОГРАММА

Улаан-Үдэ. 18.40 — Телевизионно hонин.

«Орбита». 19.00 — Совет дуунуудай концерт.

ПЯТНИЦА, 3

НЭГЭДЭХИ ПРОГРАММА

«Орбита». 10.00 — Шэнэ hонин. 10.10 — «Уроки Братска» — документальна фильм. 10.30 — «Ород хэлэн». 11.15 — «Совет хуулиин үндэhэнүүд». «Совет бүлын эрхэ». 11.45 — «Үхибүүдтэ фильмүүд». «Анютина дорога» — уран hайханай фильм (үнгэтэ). 13.10 — «Хүхюун урилдаан» (үнгэтэ). 14.00 — 14.10 — Забhарлалга. 14.10 — «Таабаринууд ба тайлбаринууд» (үнгэтэ). 14.30 — «И утро» — уран hай фильм. 15.50 — «Эсэг дарта харгынуудаар». — Уласхоорондын хүг үдэр (үнгэтэ). 17.50 — зурааша М. Чюрленис рэhөөр 100 жэлэйнь зорюулагдана. 18.30 «Время». 19.00 — М гай гүрэнэй хоровой щиин хүбүүдэй хоорой церт. 19.40 — «И сно ро» — уран hайханай ф

Улаан-Үдэ. 21.00 — пагандистнарта ба hу шадта туhаламжа». 21. Шэнэ hонин.

«Орбита». 21.30 — гын алдарта харгынууд 22.30 — Уласхоор хүгжэмэй үдэр (ү 23.30 —«Уран зураш Чюрленис». Түрэhөөр жэлэйнь ойдо зорюула дамжуулга (үнгэтэ). 24. «Время». 00.30 — «Хо гээр СССР-эй чемп «Динамо» (М) — ЦСК

ХОЁРДОХИ ПРОГРАМ

Улаан-Үдэ. 18.55 — ран» — телевизионно дуулбари. 19.55 — Б нарай үдэртэ зорюулаг дамжуулга. 20.40 — Те зионно hонин.

«Орбита». 21.00 — — Забhарлалга. 21. «Аккорд» квартет дуу

СУББОТО, 4

НЭГЭДЭХИ ПРОГРА

«Орбита». 10.00 — hонин. 10.10 — «Хүг календарь». 10.55 — кейгээр СССР-эй чемп «Динамо» (М) — ЦСКА хи ба 3-дахи үенүүд — «Горнистнууд, хари ты!». 13.00 — «Түрэ зорюулагдаhан дамжу 13.30 — «hайн шанар бараа ехээр гаргаха» (ү 14.00 — 14.10 — За лалга. 14.10 — «Би нааданабди, дууланабди гэтэ). 14.25 — «Элүүр э байлга» (үнгэтэ). 14.5 «Үглөөнэй почто» — хү тэ программа (үнгэтэ). — «Россин гол үйлс телевизионно докумен фильм (5-дахи сери). «Х ба хуби заяанууд», т шынхеэ харуулагдаха (тэ). 15.55 — «Ан а дай ажабайдал» (ү 16.55 — «Плохой хор человек» — уран hайн фильм. 18.30 — «Вре 19.00 — Хоккейгээр С эй чемпионат. «Крылья С тов»—«Спартак» (ү 21.15 — 21.25 — За лалга. 21.25 — «Метро тен» музейн зуун зу Выставкэhээ репортаж хи дамжуулга (үнгэтэ). 2 — «Тревога на озере телевизионно уран hайх фильм (ГДР). 22.50 — кументальна фильм. 23.0 «Опереттэдэ дуратайшуу (үнгэтэ). 24.00 — «Вр

ВОСКРЕСЕНИ, 5

БАГШАНАРАЙ ҮДЭР

НЭГЭДЭХИ ПРОГРА

«Орбита». 10.00 — Ш hонин. 10.10 — «Таа манай багшанар». Хүгж программа (үнгэтэ). 10.5 Хоккейгээр СССР-эй чем нат. «Крылья Советов «Спартак» (үнгэтэ). 11.5 «Сергей Есенин». Түрэ 80 жэлэйнь ойдо зорюу дана. 12.40 — «Дуун (үнгэтэ). 13.00 — «С скэ Союзда алба хэн 14.00 — 14.10 — Заб лалга. 14.10 — Му фильм (үнгэтэ). 14.25 СССР-эй Наукануудай демиин 250 жэлэй ойдо рюулагдаhан дамжуулга гэтэ). 14.55 — «Хүгж киоск» (үнгэтэ). 15.25 Уласхоорондын hонин (тэ). 15.55 — «Киногоор шалагшадай клуб» (ү 16.55 — «Литература хёолнууд экран дээрэ». « рүүшын багша» — уран ханай фильм. 18.30 — « мя». 19.00 — «Моск концертын залнууд Шэнжэлэл. 20.00 — «Х гэй час». 21.00 — 21.1 Забhарлалга. 21.10 — « нарта, манай багшанар хүгжэмтэ программа (ү тэ). 21.55 — «Сергей нин». Түрэhөөр 80 жэл ойдо зорюулагдаhан жуулга. 22.40—«Дуун (үнгэтэ). 23.00 — Футбо СССР-эй чемпионат. «То до» (М)—«Зенит» (Л) (ү тэ).

«ФИЛАТЕЛИЯ» УРИНА

Улаан-Үдын Октябрьска районой Терешковагай нэрэмжэтэ үйлсэдэ «Филателия» гэжэ тусхай магазин оршодог. Түс магазинай наймаалагшад коллекци суглуулха дуратайшуулда туhалха гэжэ оролдоно. Тэдэнэр маркануудай, гоё hайхан открыткануудай, элдэб значогуудай харалга үргэнөөр эмхидхэдэг байна.

Магазинда ерэгшэдэй тоо энэ жэлдэ нилээд олошорбо. Мүн социалис оронуудай марканууд олоор абтадаг болоо. Жэшээлхэдэ НРБ, ПНР, ГДР, ЧССР, ДРВ, Куба, МНР болон бусад оронуудай маркануудые филателистнүүд дуратайгаар худалдан абана. Түүхэтэ-революционно үнгэрhэн саг, хэдэн зуун жэлэй урда тээхи соёл культура, арадуудай габьяата ажал хэрэг эдэ марканууд дээрэ гүнзэгыгөөр харуулагданхай. Социализмын оронуудай политическэ, экономическа болон культурна ажабайдалдаа түйлаhан асари ехэ амжалтанууд тухай мүн лэ хөөрэжэ үгэнэ.

К. Маркс, Ф. Энгельс, В. И. Ленин гэгшэдэй ажабайдал, ажал ябуулгатай, аха дүү коммунис болон хүдэлмэришэнэй партинуудай түүхэтэй танилсуулhан марканууд hонирхолтой.

Эрдэмтэд, багшанар, уран зохёолшод, уран зураашад, хүгжэмшэд гэхэ мэтэ дэлхэйн соёл культурын элитэ мэдээжэ ажал ябуулагшалай портредүүдтэй марканууд магазинай ассортиментдэ ехэхэн hуури эзэлнэ. Африкын шэнэ гүрэнүүдэй, Азин болон Латиин Америкын оронуудай марканууд hаяхан магазинда оробо.

Н. ХАЗАГАЕВ.

ПРАВДА БУРЯТИ

Нэгэдэхи хууда «Промышленна пред тинуудай үбэлдөө бэлэд шалганабди» — рейдо териал. «КПСС-эй съездые угтуулан.» Н нютагhaa абтаhан мэдэ нүүд. Машина бүтээгш үдэртэ Элхиин заводhoo торепортаж.

Хоёрдохи хууда «Шиндхэгдээгүй асу нуудhай хуушаараа» С. Кочановай статья. Т орон дотор. «Хэрэга аша туhа хараагүй бай гамээр» — Л. Нерети статья.

Гурбадахи хууда «Тэрэнги» гэжэ уран ба искусствын хуудаhан.

Дүрбэдэхи хууда Нютаг нютагай hонин.

РЕДАКТОР
Ц. Ц. ЦИБУДЕЕВ.

«БУРЯАД ҮНЭН» 1975 оной сентябриин 28. □ 4-дэхи хуудаhан □ Типография управления по делам издательств, полиграфии и книжной торговли Совета Министров Бур АССР Н-01613. Заказ № 01